

(0/38)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREUANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagossi)ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONAPREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1·50—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2·50

DE DIJOUS A DIJOUS

EL debat polítich entaulat en el Congrés resulta una verdadera arlequinada, tals son las cabriolas que 'ls ministres Moret y Canalejas fan fer al seu pensament, desde l'trampoli de l' eloquència especial que tots dos cultivan. May ab més rahó podrà dirse que l' home ha rebut de la Natura les el dó de la paraula tan sols per ocultar la veritat, enganyar als altres y enganyarse á sí mateix.

La qüestió de las ordres religiosas en Moret l' ha posada camí de Roma; ja no se las mana, se las suplica y en últim extrém se deixa que resolgui el Papa. El seu decret rectificant al de 'n González es la més patent y vergonyosa de las claudicacions. Sembla qu' en Canalejas hauria de brincar plé de indignació al veure reconegut que las ordres religiosas constitueixen una entitat independent dintre del Estat espanyol, ab las quals aquest res hi té que veure, desde el moment qu' ell es el primer en proclamar qu' estan baix l' autoritat y la dependencia de Roma, ab lo qual n' hi ha més que de sobras perque un minstre que blossona de demòcrata tiri la cartera al foch.

Donchs res de això: en Canalejas ha procurat sortir-se del pas ab un discurs plé de habilitats y de prudències, com volguent demostrar que 's pot seguir governant sense estar del tot conforme ab els companys de govern. Y per coronar la festa, en Moret, fent veure que s' entussiasmava ab questa teoria tan socorreguda, va donar una estreta abraçada al seu rival. Aixis, quan tothom se figurava que no cabien junts dintre de un mateix ministeri, se va veure que s' abraçaven. Ja no cab més que alsar el crit de «Visca la farsa!»

Gran sort que la minoria republicana per la seu autorizada del Sr. Azcárate haja posat las cosas á son lloch degut.

El Sr. Azcárate va protestar contra tota idea de aproximació al present estat de cosas. — «Ni ab aquest programa—va dir—ni ab un altre més ample, encare que ho fos tant com el del govern de la Monarquía inglesa, 'ns aproximariam may á n' aquesta monarquía, causa del desastre. ¡Tant separats n' estém avuy com 30 anys enrera!

La qüestió religiosa va tractarla, fent la deguda distinció entre la religió y la teocracia. «Els carlins, la dreta conservadora y 'ls integrists—va dir—son els únichs qu' en sas aspiracions barrejan la religió ab la política. Aquests son els catòlics teocràtics, els que segueixen en un tot las instruccions del Pontífice y dels prelats, y si aquesta doctrina hagués sagrat de prevaldre, avuy no fora Alfonso XIII qui's sentaria en el trono, sino D. Carlos.»

En defensa de la llibertat de conciencia y de las regalías del Estat pronuncia párrafos molt eloquents: sosté que el Concordat no consigna més que la legalitat de dos ordres religiosos: la autorisació que ha donat el govern á las restants, pot retirarla quan vulgi, sense necessitat de anar á Roma per res. «Qui va á Roma de jonollóns tarda molt en arribar-hi, y més encare en tornarne.»

Aquestes doctrinas del Sr. Azcárate son las que haurian de sostenir y practicar tots els liberals sens excepció; pero està vist que sobre 'ls monárquichs pesa la impossibilitat de cumplirlas. El régime actual està en oberta oposició ab la legítima preponderància del poder civil sobre las intrusions de la teocracia. Està vist que avuy per tot arreu se va á Roma.

S' ha tractat de fer passar per sorpresa y sense

El porx del senyor rector.

(Dibuix de J. Llopard.)

discussió la lley Rodríguez sobre la circulació fiduciaria.

Una prova de que l' Banc està molt enfadat, es que les seves accions en un sol dia van guanyar 10 entiers.

Continúan fentse grans preparatius per celebrar ab pompa les pròximes festes de la coronació. Y com que al mateix temps el preu dels aliments se'n va pels núvols, en especial el de la carn, que ja la immensa majoria del poble no pot tastarne, no hi ha que dir si les festes que's preparan resultaran alegres y divertides. Ja que no pot per la boca, el poble s'alimentarà pels ulls.

En els establiments benèfics de Madrid se nota l' escassetat y l' abandó: l' anèmia se ceba en els pobres assilats... y en aquestes circumstancies acorda la Diputació contribuir ab 5,000 duros á la celebració de la corrida real.

Y los pobrets, si tenen gana, que's mamin el dit, en honor de la monarquia.

PEP BULLANGA

Ni ab el rey ni ab el poble

A que 'ls frares tenen á Espanya la vida assegurada, bò es que serveix per alguna cosa.

Bò es que de tant en tant diuin alguna veritat.

¿No 'ls hi paguen l' escayola?

Donchs que cantin.

En la gabia monumental que Felip II va construir al Escorial y que tant bé retrata'l carácter tétrich y sorrut de aquell monarca, hi ha una críz de Agustins dedicats á l' ensenyansa de la joventut, á la predicació y á la publicació de llibres y revistas, tres feynas que's reduxeixen á una sola, ó siga á la propagació del esperit ultramontà y de la supremacia clerical.

Perells se diria que no passa l' temps. Tals son avuy com serían en l' època del fundador de aquell monument, que allí va passar els darrers anys de la seva vida roseigat per la podridura.

L' Estat els ha concedit l' us de fruyt de aquell grandiós edifici y la custodia del panteón que guarda las mortals despulles dels monarcas espanyols. Y ells corresponen á tanta confiança veillant gelosos per la unió íntima del altar y l' tron y donant el crit de alerta contra 'ls governs sospitosos d' herejia liberal.

Així un dels Pares Agustins de més agallas, va agafar l' altre dia la ploma de ganso—l' única que usan els frares per simpatia natural á la bestiola de que la tal ploma procedeix—y tris, tris, tris, tris, va escriure á la carrera una revelació curiosíssima, respecte al estat actual de las relacions entre l' poder real y 'ls seus ministres responsables.

L' obra del Pare Muñoz, va sortir tan rodona, tan expressiva, tan interessant, que la comunitat á una va acordar insertarla íntegrament en la piadosa revista *La Ciudad de Dios*, qu' es com si diguissim la *Gaceta oficial* dels frares escorialenses.

A fi de que tinguin una idea de aquell escrit, sols els diré una cosa, y es que l' Pare Muñoz, qui en rahó del seu caràcter religiós ha d' estar en relacions íntimas y directas ab l' Esperit Sant, sab de bona tinta y tal com ho sab ho revela, alardejant de que ho pot assegurar, qu' es molt acentuada l' antipatia de la Reina Regent pels seus actuals ministres.

Succubeix ab això lo que ab certs malalts que no prenen una medicina de sabor amarch, sense fer escarafalls de repugnancia.

El Pare Muñoz escriu lo que segueix y que traduix literalment al català, transcriu pera major seguretat de las personas que poguessin abrigar algun dupte respecte al aplom ab que s' expressa:

«La prempsa ministerial—escriu—desmentirà y tal vegada fins ho farà oficialment, els rumors de augustas resistencies á determinadas disposicions y á determinades actituts dels ministres; pero aquest mateix *mentis* serà la confirmació més palmaria per tots quants sabém á que atenirnos respecte al valor de la veritat oficial y de la veritat ministerial.

»Això per lo que toca á la qüestió religiosa.

»Per lo que s' refereix al honor de las personas que podrà imaginar ningú qu' estiguin á gust de la Reina Regent ministres que han repetit sas anteriors declaracions de convicció republicana; que combaten la boda de la princesa de Asturias; que organisen motins en que signé insultada de una manera tan porca (*socoz*) la familia real; que deixaren infirrir en els carrers, en la prempsa y en el Parlament mateix ofensas al honor de la Reina y á l' Augusta Magestat del Rey?

»Per més que ho digui *La Gaceta*, la conciencia pública ho retxassà per absurd.

Així es com refila l' frare del Escorial.

Els seus reflets semblan un eco del cant dels apostòlics del primer terc del segle passat, que al constituir la célebre regencia de la Seu de Urgell, suposavan que l' rey Fernando VII era presoner de uns governs que no eran encara prou absolutistes, per lo qu' ells imaginaven que devian serho.

* * *

Si es cert—y 'ns inclinem á creure que ho es—lo que revela el Pare Muñoz, no sabém comprender com la Majestat Real se coloca en la situació penosa de dispensar la seva confiança á uns homes que per las seves idees y l' seu procedir li son soberanament antipàtichs.

Si en Sagasta ab el seu tupé, ni en Moret ab la seva eloquència fastigosament almirada, ni en Canalejas, que fins quan té 'ls dos ulls al plat sembla tenir sempre un á la República, si cap de aquests fulanos li fan pessa, res més natural y al propi temps

res més fácil que prescindir en absolut dels seus serveys.

Homes hi ha de sobras en el camp monàrquich tots de una pessa, de sentiments monàrquichs que no's doblegan per res, de aficions clericals que per res se debilitan, y entre aquests homes podia escullir lliurement, al provocar-se l' última crisi, constitutint ab ells el seu últim ministeri responsable. Ab donarlos el decret de disolució de las Corts y ferlos duenos de la *Gaceta* pera constituirine unas de novas, fabricades com totas á la mida del gust del qui goberna, estava la cosa perfectament arreglada, estalviantse la pena de tenir que tractar ab uns homes que, segons afirma l' frare del Escorial, no 's pot veure ni en pintura.

¿Per què no va ferho?

Frankament, no ho enteném. Serà degut al limitat alcans de las nostres facultats intel·lectuals.

Y en aquest particular se dona l' cas extraordinari de que si antipàtichs li son els homes del actual gobern á la soberana, antipatiquíssims li son al país que 's veu obligat á suportarlos. A la Reina Regent li desagradan; al país el reventan.

Pel país son una càfila de farsants sense solta, que faltan á la seva paraula y 's burlan dels seus compromisos.

No veu en ells serietat, ni conseqüència, ni cap de aquellas condicions que forman el prestigi dels homes públics.

Pesa sobre la seva historia funesta la responsabilitat de las vergonyoses catàstrofes que han condut la nació á la ruina y alardejan cínicamente de la seva impenitència, sense temor á las que poden anar provocant ab la seva conducta desatentada.

En lloc de aliviar al poble que sufreix ab midas reparadoras, aumentan cada dia la carga que li fan suportar á garrotadas fins á extenuarlo bárbarament.

Son el major càstich que pot caure sobre un país desgraciat.

Ara bé, si l' poder real no 's pot veure y l' poble no 's pot veure ni pahir, y ells son á pesar de tot, els amos d' Espanya, volen fer lo favor de dirmes quin régimen tan especial es aquest pel qual se regixa la nació espanyola?

P. K.

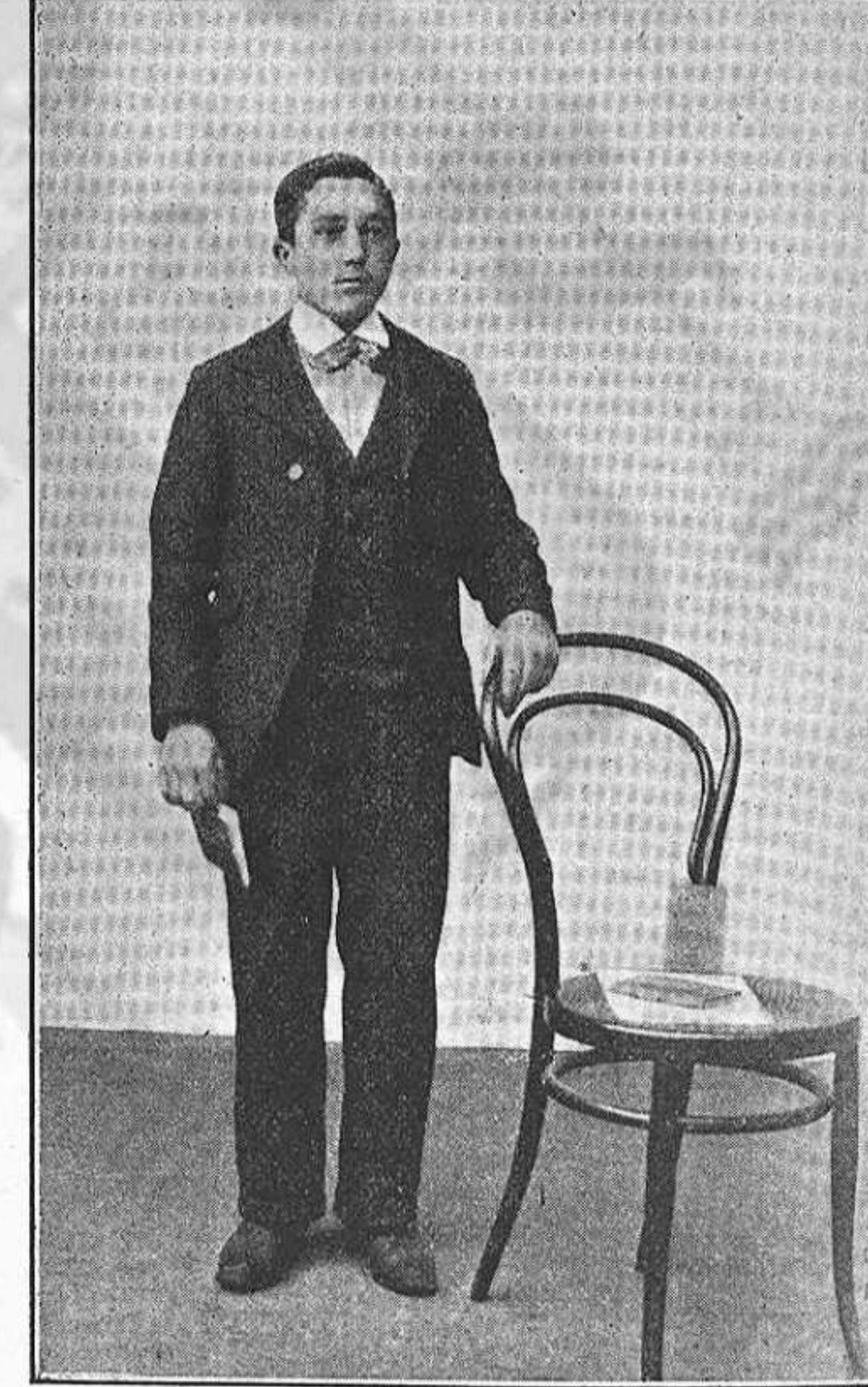
ALEGRÍA TRISTA

Espanya es'tá de dol. De sus colonias plora encare la pèrduta; pel camp y la ciutat volta ab son séquit la fréstega miseria, y al cor ahont no hi ha rabia ni infà aplaudidor indiferència.

Y estant així, pretenen que dels llabis, en lloc d' amargas queixas, surtin ab goig entusiastas viscias. Quan la patria gemega es quan oficialment tocan á riure y al cor tan trist volen vestir de festa.

¿Vritat que la rialla semblarà una mœua?

JEPH DE JESPUZ

Joseph Graña y Zouza

La llibertat de conciencia y l' exèrcit

NÉM á completar els nous datus la noticia referent al soldat del regiment de Zaragoza, de guarnició á Santiago de Galicia, Joseph Graña, que l' dia de Sant Josep, havent assistit á missa junta ab el seu regiment, se va negar á ajenollarse en el moment d' alsar l' hostia, en rahó de professar la religió protestant.

Joseph Graña y Zouza, qual retrato tret poch avanta d' entrar al servey públicum aquí, correspon al reemplàs de 1901. Ès un minyó simpàtic y de innombrables costums: no se li coneixen viciis y distingeix per la seva serietat y enteresa de caràcter. Convertit á la religió protestant en el poble d' Esterriola, prop de Marín (Pontevedra) lo que li ocasionà no pochs disgustos ab la seva família, ab la qual no obstant més tard se reconcilià, professà las doctrinas evangèliques ab plena convicció y ab gran fermesa. Tant es així que al entrar en caixa feu la declaració de qu' era protestant, repetintla al

incorporar-se á la companyia á que fou designat. Responguerenli que podia creure lo que volgués; pero que las seves creencies no l' eximian de cap de las observancies militars. Ell, llavors, explicà ab bons modals qu' era contrari á la seva conciencia el tenir que ajenollarse á la missa, conceptuantlo una infracció á la lley de Deu, segons las reglas de la religió que professa.

No obstant y aquestas manifestacions, el feren assistir á la missa ab el regiment y per no haverse ajenollat en l' acte de la elevació sigué amonestat severament. Sembla que, degut á la seva re-istencia á ajenollarse, un oficial li donà un dia una bofetada que per poch el fà caure á terra.

Mentre tant se buscava ab gran persistència la manera de persuadirlo quan no ab reflexions y bonas paraules ab amenassas y renys. Se li significava que l' ajenollarse á la missa no involucrava la manifestació de cap creencia, qu' era una mera forma que no li impedia adorar al seu Deu á la seva manera: qu' era, en fi, una qüestió de disciplina militar.

La segona vegada que sigué portat á la missa, tornà á quedarse de peu dret, quan els demés soldats s' ajenollaren y al tornar al quartel sigué castigat ab una llarga temporada de calabosso. Un missionista evangèlic dirigí al ministre de la Guerra, una rahonada instància, en la qual després de consignadas las manifestacions que feu el soldat al entrar al servey de que professava la religió protestant, s' hi llegeixen párrafos com el següent:

«A conocimiento del exponente ha llegado que en el cuerpo donde el José Graña presta servicio se le obliga á executar actos que sólo incumben á la religión católica, hallándose amenazado de que se le siga proceso por supuesto delito de desobediencia al superior; y como ésto se halla en pugna con el artículo 11 de la Constitución del Estado, y por otro lado sea necesario que para ejecutar aquellos actos tenga el repetido soldado que violentar su conciencia, siguese de aquí que se hace preciso ordenar el cumplimiento de las disposiciones legales, si alguna hubiere dictada en favor de la tolerancia, y caso negativo sea por V. E. adoptada una disposición que prevea casos como el presente, siendo de urgencia que esa disposición sea dictada inmediatamente, á evitar los perjuicios que puedan irrogárselle al mencionado soldado.»

A la persona que posà en mans del ministre l' anterior instància, sembla que aquest li respongué que el cas ja havia sigut resolt avants: que tot soldat té obligació de anar á missa, y que al oposar-s'hi seria castigat per desobediència, afeigint el ministre que lo únic no obligatori era l' confessar y l' combregar.

Seguidament el soldat Graña recobrà la llibertat, y de moment se l' eximí de assistir á missa. Pero á lo millor li feren anar de nou, la diada de Sant Josep, y com siga que continués quedantse en peu, en l' acte de la elevació, sigué de nou empresonat y sumariat, estant avuy la sumaria en mans del comandant general de aquell districte.

* *

Hem procurat fer una relació clara y concreta dels fets, abtenintnos de tota apreciació que pogués semblar apassionada en dany de la disciplina militar. Pero el cas en qüestió afecta á una cosa més alta y digna de respecte, com es la inviolabilitat de la conciencia humana consagrada en una lley mare de tots les altres, en la Constitució del Estat.

L' article XI de la Constitució vigent diu així, copiat á la lletra:

«La religió catòlica, apostòlica, romana es la del Estat. La nació se obliga á mantenir el culto y sus ministros.

»Nadie será molestado en el territorio español por sus opiniones religiosas, ni por el ejercicio de su respectivo culto, salvo el respecto debido á la moral cristiana.»

Aquesta disposició clara y terminant de la lley sustantiva, ha motivat preceptes no menys termintos y clars, en altres lleys de caràcter adjectiu. Així els articles 236 y 238 del Còdich penal vigent(*) castigan al «que obligui á algú á exercir un acte religiós contra la seva voluntat.»

Podrà alegar-se que l' exèrcit no 's regeix sino per l' Ordenança militar; pero encare que aquesta no continguí (per descont) ó per lo que sigui) els preceptes concrets del Còdich penal ordinari, sempre resulta que l' imposició de una pràctica religiosa contra la voluntat del que 's nega á exercitarla, constitueix una violència qu' està en contradicció flagrant amb la lley general del Estat.

Rahí lo sobrava, donchs, al autor de l' exposició endressada al ministre de la Guerra, demandant que cas de que en el ram militar no existeixin disposicions que concordin el dret emanat de la Constitució ab l' ordenança militar, se di-tessin per ser d' estricta justicia. Y no 's compren—cas de volgues—sostenir el criteri absolutista de l' imposició del culte catòlic en l' exèrcit de la nació que s' imposi l' obligació de l' assistència á la missa y 's toleri l' abstenció de confessar y combregar, sent així que 's manaments de la Iglesia catòlica obligan á ferho lo menos una vegada al any. ¿Cóm se compaginan el rigor y la lenitència respectivament en cada un de aquests dos preceptes?

Sobre ser injust lo que passa al soldat Graña es tristissim, si 's considera qu' es l' exèrcit espanyol el que tantas vegades ha derrota la seva sanció en holocauste de las llibertats públiques, de las quals la primera y la més respectable es la que té las seves arrels en la conciencia. Es tristissim qu' en una situació que blassona de liberal y democràtica, aqueixa llibertat de conciencia no tingui realitat en las filas del exèrcit, ni tant sols entre 'ls que no hi ingressen voluntàriament, sino obligats per las lleys que imposan el servey de la patria, cap de las quals—que nosaltres sapiguem—disposa que l' soldat al entrar en filas ha de fer abdicació de las

(*) Art. 236. Incurrirá en la pena de prisión correccional en sus grados medio y máximo y multa de 250 á 2,500 pesetas el que por medio de amenazas, violències i otros apremis il·legítims forzare á ejercer actos religiosos ó á assistir a funcions de un culto que no sea el seu.

(**) Art. 238. Incurrirá en la pena de arresto mayor en su grado máximo i prisión correccional en su grado mínimo y multa de 125 á 1,250 pesetas.

1.º El que por los medios mencionados en el artículo anterior force a un ciudadano á practicar los actos religiosos ó a assistir a las funcions del culto que este profese.

Els que se 'n van

EL COMTE DE LAS ALMENAS
Senador independent, mort darrerament á Madrid.

seves creencies per adoptar vulgi no vulgi las catòlicas.

Y no hi haurà en el Parlament un sol diputat de la nació, qu' en nom de la lley constitucional, de la justícia, de la llibertat y del bon sentit, entauli un debat fins á obligar als poders públics á posar las coses en el lloc degut?

Així deu ferse, no sols pel respecte que mereix la conciencia humana, sino per l' honra y l' bon nom de la nació espanyola. No cal sino que 's repeixin actes com el de Santiago de Galicia, porque en las nacions extrangeres que ja fà temps que 'ns tenen el dit al ull en materia de intolerancia y d' afeció desmesurada al clericalisme embrutidor, acabi de augmentar el despecti envers aquesta especie de Turquia del catolicisme romà.

J.

Un matrimoni original

Van casarse fa deu dies ports sols pel interès, y ja diu que l' un y l' altre se'n estiran els cabells.

Per supuesto, si algú 'ls mira, i quin parell de colomets!

</

Resultarà un espectacle dolorós, y alguna cosa més que dolorós, veure com la miseria fà víctimas per tot arreu d'Espanya, mentres se llenen per píus una bona colla de millons. A Madrid mateix mentre tota la superficie serà una lluentor de dàracs y un aixordament de músics, al fons hi jeurà un poble famolenc à qui se li fà la vida impossible pels preus exagerats dels queviures, morintse de debilitat per no poguer tastar ni un fil de carn. La vaca costa à més de dos pessetas la tesa.

Els pobles han de tenir interès en que prevaleixi aquest bon sentit. Enhorabona que 'ls Ajuntaments qu' estiguin sobres de diners, satisfassin la vanitat del seu arcalde y dels regidors gorreros, enviantlos à Madrid per que gastin alguns mils de pessetas fent papers ridiculs; pero els Ajuntaments que tinguin serveys desatesos per falta de rals, que no 'ls llenxin en cosa tan inútil com resultan els viatges de comissions per divertirse.

Els qüestions de bon sentit y fins de vergonya. La major part de municipis tenen deutes al tresor pùblic. Si à Madrid, actuant de vulgars inglesos, al vèurels pagar crescuts preus pel seu hostatge y pas-sejar mudats y divertir-se à expensas del seu poble, els recordan el deute pendent ¿qué respondran?

No ha de contribuir més ni menos al lluhiment d'unas festas que ja poden ferse ellssols, la presencia d'una colla d'arcaldes de fora, y resultaria trist que pera pender part en una cosa que no interessa al país, se posessin els municipis un nou ròssec.

A casa, donchs, tothom. A estalviar y à administrar. Massa qu' anirán à nostres costelles totas les píus que 's gastin y tot l' or que 's vessi contra nostra voluntat.

JEPH DE JESPUS

LLIBERTAT!

Fecondisem l' Amor à tots els pobles;
deixém l' esclavitud
que l' vici 'ns ha forjat.
Fem lliure l' pensament y 'ls cors ben nobles
y regnarà en el mon
l' excelsa Llibertat.

La terra ha criat l' home fentlo lliure.
Trenquém, donchs, ab bras ferm
las trabas del esclau.
Donemli un ideal y 'l dret de viure
y gaudirén el bé
de l' envejada Pau.

El cant de Llibertat es cant de vida,
de Redemptió y Progrés,
de germanó dels cors.
Deixém la terra d' ella ben nudrida
y esborraréns confins
y ajuntaréns colors.

El cant de Llibertat ens dará adiletes
per confondre l' tirà
que imperi ab els canóns;
per exercer vilment tots els delictes
que 'l símbol de la creu
imposi à las nacions.

D' un cap al altre cap del Hemisferi
fomos iguals a tots
deixant el bé sembrat,
y en un estret abrás posém l' imperi
de Pau y de Progrés,
d' Amor y Llibertat.

J. PUIG CASSANYAS

EL DOCTOR ROBERT

TENÍAM per un home eminent al sabi Doctor Robert de qual mort repentina, donarem una breu notícia en nostre número de la passada setmana. Reunia totes las condicions que poden fer simpàtica à una persona, captantl' estimació y l' respecte dels seus conciutadans.

Com à metje era una notabilitat universalmente reconeguda. Odiava el mercantilisme. Exercia la professió com un sacerdot. Ab el mateix zel prodigava els seus consells al ric que al pobre. En uns y altres veia 'ls seus germans y més que de la vil moneda ab qu' eran recompensats els seus serveys, se pagava de la íntima satisfacció de serlos útil, combatent las seves malalties, barallantse ab la Mort.

Sa intel·ligència clara estava oberta sempre al progrés científich. No era rutinari, pero tampoc peava de impremeditad en l' aplicació de les innovacions de la Medicina. Aquest equilibri serà feya d' ell un clínic precios y l' facultatiu que més confiança ha inspirat sempre als seus malalts.

De aquí la seva immensa popularitat, consagrada per l' estimació y l' respecte de sos compatriots. Sols del Doctor Robert podia dir-se que no tenia enemicos ni entre 'ls del seu mateix ofici.

Catedràtic de la Facultat, era honra de l' ensenyansa. Sabia molt y posseïa com ningú l' art de saber ensenyar que no es privilegi de tots els sabis. Sos deixebles l' idolatravan, rebent sas llissones expressades ab una eloqüència clara y persuassiva, com el més sabrés aliment del esperit. En son catedràtic hi trobaven à la vegada que la llum de la ciència, l' reflector de un gran exemple de virtut, de desinterés y de civisme.

Com escriptor y académich havia brillat extraordinariament, ab sos llibres, memorias, discursos y conferencias, que quedarán com un tresor científich de gran preu brillantat per la garbosa facilitat en el maneig del llenguatge.

Y si en el concepte intelectual valia tant, no valia menys en el tracte particular. De figura simpàtica son rostre atractiu era 'l fidel mirall de la seva ànima. No hi havia en ella replechs, ni misteris. Sa mirada era franca, dolsa, ingènu com la de un noi. Tenia per tothom una amabilitat y una cortesia y fins certa tendència à prodigar afalachs qu' enamoraven. Condicions que quan son forсадas empalagan, eran en el Doctor Robert naturals y 's feyan agradabilissimas. Impossible era parlar ab ell una sola vegada, sense anar-se'n dihent:—Quin home més simpàtic!

**

Els dos «frays»

S' hi sembran rals y s' hi cullen pessetas. S' hi sembran pessetas y s' hi cullen duros.

La llàstima es que no s' hi sembrin grillons y s' hi cullirán presidaris.

Ja ho veu en Vallés y Ribot, quan acut als periódics catalanistes, per manifestar baix la responsabilitat de la seva firma que hauria vist ab més gust que 'l cadáver del Doctor Robert hagués vestit la toga de la ciència, que no 'ls hábits de mercenari, que representan la intolerància, li tallan aquest últim concepte.

La Renaixença no li suprimeix més que 'ls hábits; pero *La Veu de Catalunya* li treu tot: els hábits y la toga.

De accidents de aquesta naturalesa n' hi passaran molts al Sr. Vallés mèntrera ab l' empenyo de volguer ser carn y peix à la vegada, continuhi anant ab malas companyías.

Un dato desconsolador.

Existeixen à Espanya 50 milions de hectàrees de terreno útil pel conreu, de las quals únicamente se'n cultivan 2 milions 412 mil. Formant l' extensió superficial dels monts públics 7 milions 14 mil hectàrees, resulta que 'n quedan sense conreu, no més que 42 milions 986 mil, ó sigan més de las quatre quintas parts de la totalitat.

Es degut això à peresa, dessidia ó ganduleria de las classes agricultoras?

Probablement. Pero per forsa ha de haverhi un' altra causa. Una gran part de la riquesa territorial de províncies enteras està concentrada en pocas mans, que s' abstinen de fer traballar las terras perque ab lo que 'ls produeixen com à pastos ja 'n tenen prou per viure regaladament. Contra aquests detentadors del territori, fora lícita l' expropiació per causa de utilitat pública. ¿Quinas mans més mortas que las sevans?

Pero això y tot seria necessari descarrregar à la petita propietat dels impostos que l' abrumen. Per tenir que traballar exclusivament pels governs que may ne tenen prou, casi val més plegarse de mans y jeure's de panxa al sol.

A Bèlgica la cosa està que bull.

Tots els partits lliberals, desde 'ls dinàstichs als de l' extrema esquerra dels socialistes reclaman à una l' implantació del sufragi universal, tal com se practica à tot arreu: cada home, un vot.

En materia de votar hi ha ara allí divisió de classes, contantse un número d' electors privilegiats que per distints conceptes votan dos, tres y més vegadas. El partit catòlic es l' únic que s' aprofita de aquest sistema: gràcies al vot plural ha lograt apoderarse del poder, y no hi ha medi de remoure'l.

**

El poble va començar protestant ab energia, à forsa de reunions, meetings y manifestacions, y prompte va pendre cartas en el joch la policia, lo qual val tant como dir que va armarse la de Deu es Cristo.

En la capital y en las principals poblaciones de Bèlgica, van entaularse lluytas sangrentas entre la forsa pública y el poble à cada instant més exasperat y més resolt à sostener las seves legítimes pretensions. Las colissions produïren un bon número de morts y ferits per las dos bandas.

Feu notarse l' actitud especial de una part del exèrcit, haventse donat el cas de que alguns soldats se negaren à ver foch contra 'ls revoltosos.

**

De totes maneras, com en la lluya del revolver contra 'l fusell, sempre es el primer à qui li toca perdre, las societats obreras han canviat de tática. En lloc de prestarse à ser carn de maúser han proclamat la huelga general. Desde 'ls primers moments la paralisió s' va extender per las concas mineres, y com siga que 'l carbó es el pà de la industria, el deixar de traballar en las minas, serà com parar en sech el péndul del rellotje de la industria.

Sembra que 'l rey no las té totes, y en el temor de que la Revolució triomfi y estableixi la més hermosa de las Repúblicas, se suposa que ha incitat als ministres responsables à disoldre 'l Parlament y à convocar novas eleccions, deixant à la lliure decisió del poble la qüestió del sufragio universal, causa del conflicte.

Ara falta veure si 'l rey no haurà fet tart y si 'l poble, que té ja fa temps la mosca al nas, se nega à admetre com à bo y legitim aquesta especie de duro sevillano que 'ls governants catòlics prenen endosarli.

En Sagasta es vell xaruch: dintre de poch ja no

¡Temps perdut!

Ó LA ESPASA DEL CARLISME

A cridat extraordinariament l' atenció una sentència dictada pel Tribunal Contencios obligant al Ajuntament de Madrid à abonar dos milions de pessetas per l' expropiació de uns terrenos que no valen dos milions de rals.

Això té de bo el camp de la immoralitat.

—Esmola, esmola!... Per mes que t' escarrassis, ni treurà espurnas ni tallarà may.

podrà ni ab el pes del seu mateix tupé, y cas de que no's mori s' haurá de retirar de la política.

En aquesta situació, s' ha ficat à casa als individus que aspiran à heredarlo únicament pel gust estrafalari de veure com se barallarà.

Y d'això se'n diu governar à un país que s'està fonent com una cendra cap per avall.

Està à punt de desapareixer l'última conquesta del règim liberal, fins ara respectada: la immunitat parlamentaria.

Segons el projecte del Sr. Montilla, serà l'I Tribunal Suprèm qui en la successió haurà d'entendre en tots els processos que s'entaulin contra diputats y senadors.

Y com siga, que l'govern es qui nombra y separa als magistrats del Tribunal Suprèm, la immunitat dels representants del país, en últim extrém, quedarà à mercé del poder executiu.

En aquest particular els actuals governants col·locaran la immunitat parlamentaria, à més baix nivell que en temps del absolutisme.

Lo qual no impedirà que vulguin passar plassa de demòcrates.

Vels'hi aquí un telegramma digne de ser coneigut: «President Consell de ministres.—Madrit.—Càmara regional Cooperativa, Catalunya-Balears, representativa de 80 associacions que sumen 10 mil famílies obreras, someten al govern la necessitat de normalizar la situació dels Sindicats obrers de Barcelona, cridats à desapareixer si prompte no se'is hi permet la reapertura dels seus locals.

Obrers recordan que governant partit conservador y trobantse suspeses garanties, jamay se tancaran Societats, resultant aquell partit més liberal.

Si continúan tancades Societats, resultarà menoscabada en definitiva pau pública y ordre social. Un y altre reclamen reapertura societats.—President, Salas Anton.—Secretari, Enrich Raduà.»

Aquest telegramma, fins ara, que nosaltres sapiem, ha quedat sense resposta.

Ab això sols se coneix lo molt que l'Govern se preocupa dels obrers qu'en la pràctica del sistema cooperatiu buscan la millora de la seva sort.

En el poble de Mara, de la província de Cota-bamba (Perú) un capellà anomenat Víctor Estrada vivia maritalment ab una dona casada, à qui l'ensotan havia obligat à separarse del seu marit.

Era guapa, la volgué per ell, y no va parar fins à tenir-la.

L'escàndol era immens entre l's feligresos de aquell poble: la mateixa dona va acabar per avergonyir-se'n.

Y vels'hi aquí que un dia que l'mossén tenia que ausentarse, à fi de practicar en la capital de bisbat els exercicis espirituals, aquella dona li va dir:

—Tota vegada que ara hauràs de arreglar la teva conducta confessante, he pensat que lo millor serà

posar fi à las nostres relacions y jo me'n aniré à viure de nou ab el meu marit, ab el qual ja estich d' acort, tenintlo disposat à tornarme à admetre.

Sentir això l' capellà y posar-se fet una fiera, va ser obra de un instant.

Ab els ulls fora de les concas y las mans crispadas, va agafar à aquella infelís y la va rebatre per terra, y prenen l'actitud de Sant Miquel sobre'l dimoni, pero de un Sant Miquel cego de furia, no va parar fins à esclafarli l' cap à patadas.

Una vegada comés aquest crim horroso, va enterrar el cadáver, y se'n anà com si tal cosa, à practicar els exercicis espirituals.

Pero tot se va descubrir, y avuy tancat en la presó de Abancay, espera l' seu càstich, que no será fluix, si ha de correspondre à la indignació de la gent de aquell país.

BADALONA, 16 de abril

La Juventut republicana de questa ciutat ha tingut el bon acord de disposar una serie de conferencies públiques en el seu local. La primera va donar-se el diumenge 13, corrent à càrrec del sabi catedràtic y eminent republicà D. Odón de Buen. La numerosa concurrencia que omplíà l' saló escoltà ab gran atenció al conferenciant, prodigant-li acollida i acollida a la seva felicitació. Convé que tots els amants del progrés concorrin à aqueixas conferencies dominicals. Es casi segur que s' encarregarà de donar la segona l' proxim diumenge l' ilustrat periodista D. Eusebi Corominas.

ESPARREGUERA, 14 de abril

Quan ningú s' ho esperava, se sent pels carrers l' eco de una música, tocant la mateixa marxa que tant va sentirse durant les festes del passat Carnaval. De curiosos à las portes per veure lo que allò significava no'v vulguin més. Y total, va resultar qu' era una comparsa de noyes que havien pres la primera comunió, à las quals per fer més tropa s' hi havien agregat las de la segona y fins algunes de la tercera. Seguin al detràs tres monjas ab el cap baix, com si s' dongsessin vergonya de tota aquella moixiganga tan fora de lloch en una població com la nostra, que si bé alberga alguns hipòcrites, no'ns, ni ha sigut, ni serà may clerical.

PERELLÓ, 9 de abril

Y van dos. Mentre passava pel carrer el fulano de les faldilles, que, per lo vist anava à recullir un mort, repàs ab un jove que des de l' brançal de casa seva s' ho estava mirant ab la gorra posada. L' enfadillat s' hi dirigí de dret, armantill quimera perque no' s' descubris i dient-hi que ho havia de fer sino per ell, per la creu. El jove li observà que s' trobava à casa seva y que no permetia que ningú s' fiques ab ell. En això s' formà un grup de gent, y quan el de les faldilles preguntà quí d' ells li volrà sortir de testimoni, tothom se li girà d' espalles, no quedantli més remey que anar-se'n remugant cap à la seva feyna.

L' actitud de 'n Canalejas

L' home veu passá l' vol negre,
pero l' veu passá arrupit.

Y es que una cosa es prometre
y un' altra cosa cumplir.

TEYÁ, 14 de abril

Las rivalitats entre dos companyas dramàtiques que tenim en aquest poble han arribat à un extrem lamentable, y lo mes xoent es que alguns regidors s' hajen fet solidaris de un fet tan contrari à la cultura, deixant desates assumptos de major importància com son el no tenir metge ni fonts públiques; en canvi hi ha un parell de merlets que se la campan d' alló mes bé. Per lo vist els nostres administradors deuen voler fernes anar al Cel sense visita facultativa y ab la roba bruta.

CORNUDELLA, 10 de abril

M' han contat que l' rector y el vicari de Prades se'ls van mesurar à cops de puny per qüestió de penitentes, per si l' un ne confessava mes que l' altre, valentse de tals ó de quals medis. Per lo vist ab això com en totas las casserolas, cobre mes perdiutes qui usa millor reclam. Pero per ells s' ha acabat el cassar à competència, puig segons tinch entès, à conseqüència de la batussa, han sigut trasladats a distints parroquias, ab lo qual se podrán dedicar à la seva diversió favorita sense necessitat de barallar-se.

CANONJA, 13 de abril

Al saber el nostre aecell que LA CAMPANA havia tingut l' atreviment de ocupar-se de les seves hassanyas, va enllarçar tot estarrufat al ponedó, y no'v vulguin sentir mes de cacareigs. No sembla l' mateix home que quan ensenyà la doctrina cristiana à las noyes petites se treu la capsà del rapé y las fa estornudar, recreantse ab aquests polvos anticipats. Bé es veritat que les grans furen d' ell y acuden al vicari ab preferència, lo qual qu' ell tot sovint las tracti de poca vergonya, afeint: —Potser si que s' figuraran que jo no' s' sé de confessar. —Pero jo crech que si s' fugen es per no tenir que sentir l' olor del rapé.

CARTA OBERTA

AMOR meu: Ja pots suposar lo molt que celebro que l' teu papà, l' señor Hivern, t' hagi deixat venir altra vegada. Ditxosos ulla que t' tornan à veurel. ¡Qué llarchs se'm feyan, tancat à ciutat, aquells días tan curts y tan frets, esperant el teu desitjat retorn! Y qué mona y qué simpàtica t' mostras altra volta ab ton sonris de dona casta, ab el teu trajo vert, d' un vert matisat y explendorós, rubert el cap de flores d' admetller quin color d' alba simbolisa la pureza del teu amor infinit!

Pera tu'ls anys no'ns passan. Cada cop qu' he tingut el gust de véret y d' admirar novament ta hermosura fecondant, t' he trobada igualment xamosa y riallera. Ets ulla de mirada ardenta y els teus llabis sensuials, entroberts com una rosella à mitj badarse, no traslluhexen l' esperit de la luxuria, sino el sentiment moral de la eterna procreació.

La teva existència té un sentit positiu y omplà complementari l' objectiu verdader de la vida. La teva bellesa absoluta es font d' abundoses activitats y, al mateix temps, es goig y es benefici. El teu amor es la consagració excelsa de la còpula harmònica dadora del esperit y de la materia.

Quan, al matí, mandrosament obra els ulls, el teu despertar es una oració à la Naturalesa acompanyada de perfums y de cansons; una crida amorosa; un exponenti oferint de tas gracies virginals que convida à gosarte y à posseirte tota entera. En la quietut peresosa de la tarda, els teus afalachs teuen l' abandó de las enamorades sensés escrúpols; las tevas manyagueras son somnis riallers d' una mitjidiada que dura fins à la posta. Y en las nits calmosas, lluhint ta diadema de radiants estrelles hont s' hi destaca l' argentina lluna que beneixen tots els enamorats, el teu repòs sembla l' lleuger descans d' una vestal sempre hermosa y sempre verge que, després de prodigar carícias sense fré, fa gala de una bellesa y d' un amor que sembla que s' han d' acabar mai.

En aquestes ocasions, y à tothora qu' dolsament, què tranquilment s' hi descansa en els teus brasos! Ditzosa tú que sabs captar las simpatías de tothom ab el teu caràcter afable y ab la teva consciència d' un profon altruisme! Tú no'ls esquiava ni coqueta, com la majoria de las donas; tú tens flors pera tots els que t' festejan. Y cóm t' estiman els poetas y la pobres! Y cóm els estimas tú à n'ells que constantment els brindas tas carícias, abundosa com ets de rosadas benfactors, d' harmonias de color, d' aromas exquisides y de suaus capvespres! Si. No' escusis ab modestias intempestivas; tú ets la bona amiga, més qu' això, la verdadera amant dels desheredats y dels poetas.

Dels poetas, perque ells son els que més te comprenen. El naturalista es el qui millor descriueix els teus sagrats designis de renovació. L' enamorat es el qui sab sentir més bé l' teu generós esclat. L' artista es el qui assaborix ab més perfecció la teva bellesa exuberant.

Dels desheredats, perque ells son els que s' coneixen las primícies més positivas y saben gaudir-se'n en el seu grau màxim. El pobre nyèbit de ciutat, el miserabile pillet de platja, l' infelís mendicant que vá de porta en porta, son els que més intensament fruhen el seu escalf dels teus petrons quan, contenint els seus odis llegítims y somiant en aubades de revindicació, s' adormen com uns infantons en una rosa falda, al peu d' una barca, sota l' pedris d' un passeig ó en el llindar d' un soberb palau.

Tots ells t' estiman, donchs, y voldrían que per sempre més fossis tota seva; que no'ls deixessis mai.

Já sabém, pero, qu' això no pot ésser y que la teva ufana no pot durar; sabém qu' estás destinada per voluntat agena à un amant únic y inviable, el señor Estiu, qu' es home molt fogos y apassionat, y ab ell t' has d' amistansar si t' plau per forsa. Al calorós abrés del teu estimat de real ordre s' estremirà tota la terra y la teva vida y el teu esperit serán esclusa dels seus espasmes fecundants, que durarán fins que la senyora Tardor (que fà en aquesta comèdia l' paper de mamá política) vinguà à perturbar la pau del vostre niu, à enmatzinars la lluna de mel y à portar la desunió de la família ab el seu geni tempestuós y sus raxtas berrugoses.

Estém convensuts, donchs, de que 'ns has de desenganyar una vegada més, anante'n ab l' home que sabs positivament que t' ha de fer desgraciada, abandonant al cap de tres ó quatre mesos; pero confío en que, un cop arrepentida, tornaràs à casa l' teu pare, el señor Hivern, y aquest, després d' un'alcalorós abrés del teu estimat de real ordre s' estremirà tota la terra y la teva vida y el teu esperit serán esclusa dels seus espasmes fecundants, que durarán fins que la senyora Tardor (que fà en aquesta comèdia l' paper de mamá política) vinguà à perturbar la pau del vostre niu, à enmatzinars la lluna de mel y à portar la desunió de la família ab el seu geni tempestuós y sus raxtas berrugoses.

Estém convensuts, donchs, de que 'ns has de desenganyar una vegada més, anante'n ab l' home que sabs positivament que t' ha de fer desgraciada, abandonant al cap de tres ó quatre mesos; pero confío en que, un cop arrepentida, tornaràs à casa l' teu pare, el señor Hivern, y aquest, després d' un'alcalorós abrés del teu estimat de real ordre s' estremirà tota la terra y la teva vida y el teu esperit serán esclusa dels seus espasmes fecundants, que durarán fins que la senyora Tardor (que fà en aquesta comèdia l' paper de mamá política) vinguà à perturbar la pau del vostre niu, à enmatzinars la lluna de mel y à portar la desunió de la família ab el seu geni tempestuós y sus raxtas berrugoses.

El xacalet, donchs, de que 'ns has de desenganyar una vegada més, anante'n ab l' home que sabs positivament que t' ha de fer desgraciada, abandonant al cap de tres ó quatre mesos; pero confío en que, un cop arrepentida, tornaràs à casa l' teu pare, el señor Hivern, y aquest, després d' un'alcalorós abrés del teu estimat de real ordre s' estremirà tota la terra y la teva vida y el teu esperit serán esclusa dels seus espasmes fecundants, que durarán fins que la senyora Tardor (que fà en aquesta comèdia l' paper de mamá política) vinguà à perturbar la pau del vostre niu, à enmatzinars la lluna de mel y à portar la desunió de la família ab el seu geni tempestuós y sus raxtas berrugoses.

El xacalet, donchs, de que 'ns has de desenganyar una vegada més, anante'n ab l' home que sabs positivament que t' ha de fer desgraciada, abandonant al cap de tres ó cuatro mesos; pero confío en que, un cop arrepentida, tornaràs à casa l' teu pare, el señor Hivern, y aquest, després d' un'alcalorós abrés del teu estimat de real ordre s' estremirà tota la terra y la teva vida y el teu esperit serán esclusa dels seus espasmes fecundants, que durarán fins que la senyora Tardor (que fà en aquesta comèdia l' paper de mamá política) vinguà à perturbar la pau del vostre niu, à enmatzinars la lluna de mel y à portar la desunió de la família ab el seu geni tempestuós y sus raxtas berrugoses.

El xacalet, donchs, de que 'ns has de desenganyar una vegada més, anante'n ab l' home que sabs positivament que t' ha de fer desgraciada, abandonant al cap de tres ó cuatro mesos; pero confío en que, un cop arrepentida, tornaràs à casa l' teu pare, el señor Hivern, y aquest, després d' un'alcalorós abrés del teu estimat de real ordre s' estremirà tota la terra y la teva vida y el teu esperit serán esclusa dels seus espasmes fecundants, que durarán fins que la senyora Tardor (que fà en aquesta comèdia l' paper de mamá política) vinguà à perturbar la pau del vostre niu, à enmatzinars la lluna de mel y à portar la desunió de la família ab el seu geni tempestuós y sus raxtas berrugoses.

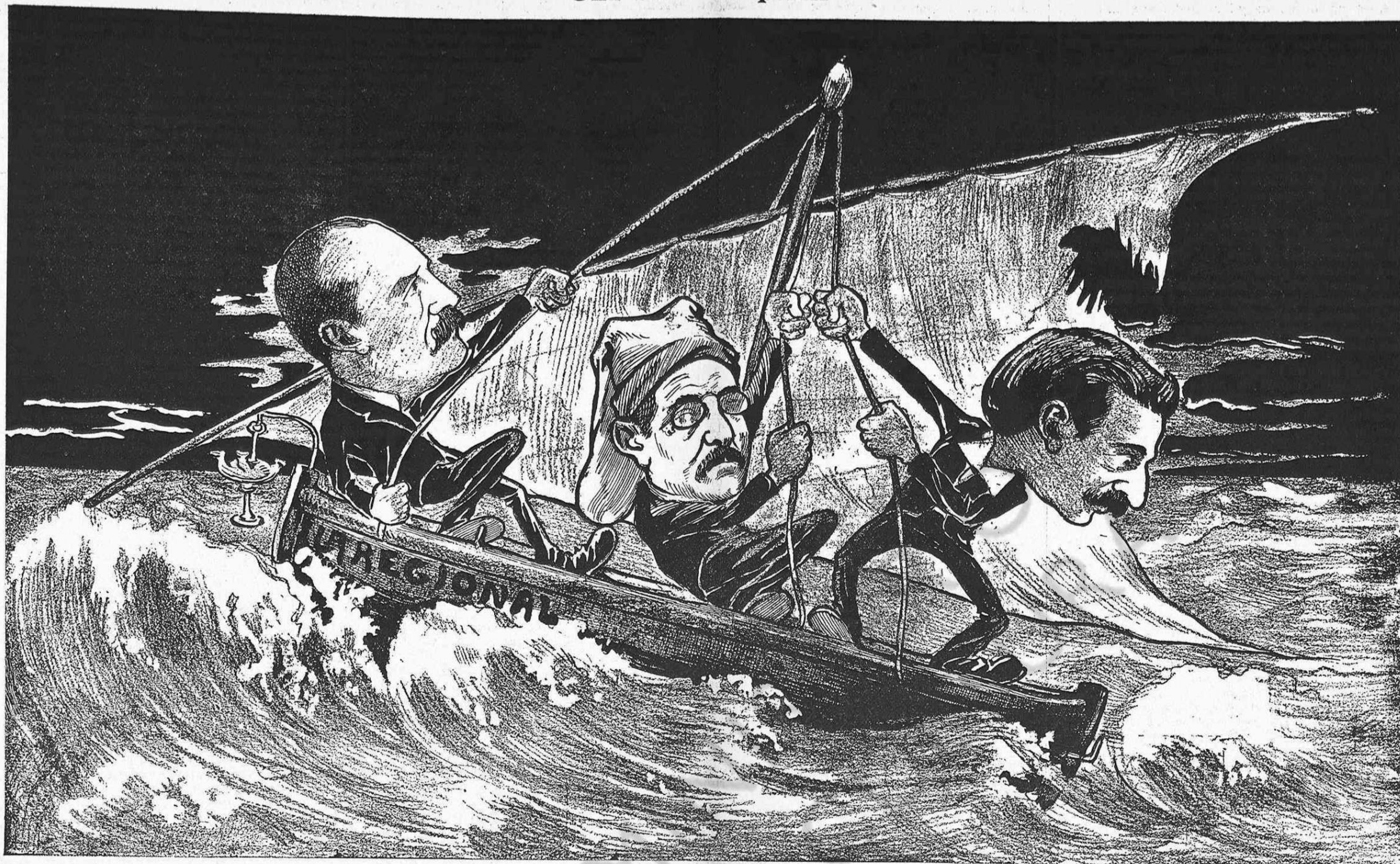
El xacalet, donchs, de que 'ns has de desenganyar una vegada més, anante'n ab l' home que sabs positivament que t' ha de fer desgraciada, abandonant al cap de tres ó cuatro mesos; pero confío en que, un cop arrepentida, tornaràs à casa l' teu pare, el señor Hivern, y aquest, després d' un'alcalorós abrés del teu estimat de real ordre s' estremirà tota la terra y la teva vida y el teu esperit serán esclusa dels seus espasmes fecundants, que durarán fins que la senyora Tardor (que fà en aquesta comèdia l' paper de mamá política) vinguà à perturbar la pau del vostre niu, à enmatzinars la lluna de mel y à portar la desunió de la família ab el seu geni tempestuós y sus raxtas berrugoses.

El xacalet, donchs, de que 'ns has de desenganyar una vegada més, anante'n ab l' home que sabs positivament que t' ha de fer desgraciada, abandonant al cap de tres ó cuatro mesos; pero confío en que, un cop arrepentida, tornaràs à casa l' teu pare, el señor Hivern, y aquest, després d' un'alcalorós abrés del teu estimat de real ordre s' estremirà tota la terra y la teva vida y el teu esperit serán esclusa dels seus espasmes fecundants, que durarán fins que la senyora Tardor (que fà en aquesta comèdia l' paper de mamá política) vinguà à perturbar la pau del vostre niu, à enmatzinars la lluna de mel y à portar la desunió de la família ab el seu geni tempestuós y sus raxtas berrugoses.

El xacalet, donchs, de que 'ns has de desenganyar una vegada més, anante'n ab l' home que sabs positivament que t' ha de fer desgraciada, abandonant al cap de tres ó cuatro mesos; pero confío en que, un cop arrepentida, tornaràs à casa l' teu pare, el señor Hivern, y aquest, després d' un'alcalorós abrés del teu estimat de real ordre s' estremirà tota la terra y la teva vida y el teu esperit serán esclusa dels seus espasmes fecundants, que durarán fins que la senyora Tardor (que fà en aquesta comèdia l' paper de mamá política) vinguà à perturbar la pau del vostre niu, à enmatzinars la lluna de mel y à portar la desunió de la família ab el seu geni tempestuós y sus raxtas berrugoses.

El xacalet, donchs, de que 'ns has de desenganyar una vegada més, anante'n ab l' home que sabs positivament que t' ha de fer desgraciada,

Una barca en perill

(Dibuix de J. Robert.)

—¡Nows, arriérm vela, qu' hem perdut el timó!

Al despertar,—Senyor Ermitá—va dirli—tú te m' has menjat el parell d'ous; encare hi ha aquí las escofollas.

—No, fill meu, jo no 'ls he tocat. Soch un sant home y els sants homes no faltan á la veritat.

—Jo vull els meus ous. Si no me 'l tornas, aniré á donarme part á la justicia.

L' ermitá, á qui feya basarda la justicia, li oferí una gallina á cambi del parell d'ous y el xacalet acceptà.

Reprengué la caminada, y cap allá á mitj dia va toparse ab uns pastors de montanya que feyan la bacayna aleguts vora d' un numeros remat. El xacalet se menjá la gallina, escampant las plomas al mateix dels pastors.

—Al despertar,—Pastors, va dirlos—se m' haveu menjat la gallina; mireu las plomas aquí á terra.

—No sabém de què'ns parlas; ni tan sols te l' hem vista.

—L' haveu vista y us l' haveu menjada. Jo vull la meva gallina. Si no me la torneu, aniré á queixar-me á la justicia.

Els pastors que temíen á la justicia van proposar al xacalet que li donarien una ovella á cambi de la gallina y l' xacalet acceptà.

Aquella mateixa nit va quedarse en un *aduar* de tendas àrabs hont tot semblaia florit y ditzós. Las donas arreglan la menestra per lo cantant y 'ls homes fumavan seriosos á la claror tranquila de las estrelles. Se celebrava una boda.

El xacalet se presentà tot timit y digué:

—Tinch sed y fam; estich plé de fatiga.

Un vell respongué ab solemnitat:

—Benvingut el foraster, en aquest dia de las desposallas. Tenim herba per la teva ovella y carn pera tú. Menja y reposa tant com vulguis. Nosaltres som els més rics y els més favorescuts del país.

Durant la nit el xacalet va devorar la ovella, menjant tota la carn y lligant las tripas y la pell á las banyas d' un remat de bous que passava vora l' *aduar*.

—L' endemà demati,—Mestre, li digué,—'ls teus bous m' han mort la ovella; observa, encare duhen els restos á las banyas.

—¿Una ovella? Ja te 'n donaré un' altra!

—No es pas una ovella lo que jo vull, qu' es un bou. Si no me 'l donas aniré á queixarme á la justicia.

El jefe de las tendas àrabs, que temia por de la justicia, va oferirli dos bous á cambi de la ovella, y el xacalet acceptà.

Per allà al mitj dia va trobarse entre una tribu àrabe de las més importants que semblaia qu' estigués de festa major. Se celebrava l' prometatje de la filla del *Caid*, una maravellosa criatura, jove com una primavera y fresca com una rosa. Una gran fortuna l' havia feta sempre digna dels honors de molts pretendents y un valeros guerrer era el que, al fi, se la enduya, després d' haver realisat per ella numeros hassanyas.

Silenciosament, mentres tothom xerrava fantasant, el xacalet degollá 'ls dos bous y 'ls deixá á terra dessangrantse.

Desseguida's presentà al *Caid*:

—*Caid*, va dir: Els teus homes acaben de degolar els bous. Vaig á donarme part á la justicia.

—Aquí, soch jo qui fa la justicia, respongué impriosament el *Caid*; y si tu acusas encare als meus homes, jo 't faré portar engrillonat davant del *gran Jutje*.

—Anémhi, digué l' xacalet.

Pero l' *Caid* tot d' un plegat ab un té més amable afegí:

—Escolta, jo no 't vull cap mal. Estás ben segur que 'ls teus bous han sigut morts pels meus homes?

—N' estich cert. Jo 'ls he vistos. Y fins m' hi amagat en un camp d' esparr porque no fessin lo mateix ab mí.

—¿Quina compensació vols?

—Vull la teva filla, la divina Merien, declará l' xacalet; vull la Merien y 'l seu dot.

—May de la vida, feu l' home enrabiat; ja may un miserable xacal obtindrà la mà de la meva filla.

—Està bé, respongué tranquilament el xacalet, aniré á donarme part á la justicia.

Y l' *Caid*, que temia tant á la justicia, entregà sa filla, la maravellosa Merien, y tot el seu dot al xacalet, qui desde llavors sigué l' amo y senyor d' aquell pais y l' més considerat, més ric, més honrat y més sant de tots.

PIERRE LUGUET

ESTERILITAT

Del testament del meu pare, que Deu lo tingui en la Glòria, (y que no 's mogui per ara) vaig á copiar, per lo rara, la clàusula mes notoria:

«Nombró hereu universal de tot lo meu patrimoni á mon únic fill Marsal, si obté successió legal per medi del matrimoni; mes si no ho logra en las Corts vull que 's fundin, ab ma herència, una escola de muts-sorts, una casa de nens borts y una de beneficiencia.»

Tal originalitat feya adventicia ma medra, resultant un disbarat que 'm' va deixar tan parat com una estàtua de pedra.

Un ex-voto reverent vaig portá á la Bonanova, y aquella santa al moment va insinuirmec 'l pensament de buscá una dona á proba.

Conceptuant l' idea bona, jo que tot seguit me 'n vaig á voltar per Barcelona, esbrinant si alguna dona volta casar-se á taig.

Ningú m' agafava al mot, pro al fi la dona que tinch, ben enterada de tot lo referent á n' el dot, va respondre'm: «jo m' hi avinch.

Per satisfacer ta exigència seré delicats de cutis, pero no de conciència; ens casém si hi ha descendència, si no, ranxo apart y... imutis!»

Quedant de tal modo entesos vam fé aguantà algunes capas; y al cap de dos ó tres mesos de sé un xich mes que promeses va dirme ella: «ja som papas!»

Quan m' hagué donat l' avis de que l' arbre duia fruta, vaig fé arreglarlos un pis, y, per salvá'l compromís, nos vam casá á corra-cuyta.

Al sortí els dos de la curia, (ilegítims marit y moll) no volgent pecar d' incuria, varem fe un viatge á Nuria per ficá 'l cap dintre l' olla.

No cal dir si estava tou. Els amors d' amagatotis acabaren ab el jou.

¡Quina nit de nuvis fou! ¡Encare 'm llepo 'ls bigots!

Mes iay! ella 's trastorná de tal manera, que 'l metje la tingue de visitá', y, després de molt gastá, va gastar-se (y no del fetje).

Tota regla té excepció diuhen, pro es fals: no 's enganyo, pues jo per cada ilusió, sufreixo una decepció: sempre perdo, pro may guanyo.

A aquell que no té caixals se diu que Deu li don fabas, y fills á qui no té rals; y á mi, tenint capitals, en lloch de fills, me don raves.

Ella á sant Ramón Nonat prou resa: de santa Rita dí l' infalible pegat (qu' es com si 'l guessin posat en un banch): res aprofita.

Me veig trist, sense diners, endeutat... ijo 'n faré una! me faré una ino hi ha mes... ¡Ay, tan debò que la les que 'm seríá una fortuna!

M. BADÍA

EL MATXO DE MOSEN AMBRÓS

De Pratsorolls á Vilagelada va el carro del Ton carregat de ví ab dos animals que de tan xacrosos ni tiran, ni aguantan, ni's poden tenir.

Tant com son dolents el parell de matxos es maca y gentil la dona del Ton;

tant com mal servit en la seva feyna té 'l Ton ben servida l' hora de la son.

El senyó rector prou que la té ullada y fentse el distret quan la troba á pas sempre aixó li diu: —Caram, caram, Carme, quant tens al Ton fora, y donchs, com t' ho fas?

Ella li respón, abaixant la vista:

—¡Ay, mossen Ambrós, m' agafa al coixí.

Y allavor ell diu: —Oy, que si podías mes t' estimarás agafarte ab mí?

Ella fugí corrents sens tornar resposta: ell se'n va tot roig pantejantli el pit,

y com que ja aixó massa sovintje ella un dia ho xerra tot al seu marit.

Liensa ell un renech, pro després se calma y diu somrient, abaixant la veu:

—Dígali que si; jo ara enganxo y marxo, ciatal aquest vespre pel punt de les deu.

Arriba la nit, y en sent prop de l' hora ronda per cal Ton un bulto negrós, al tocar las deu s' obra una porteta, surt un altre bulto y entra dins tots dos.

Del que va passar dins d' aquella casa ningú n' hagué esment; sois s' ha sapigut que poch el rector gemegant sortia y aquell que gemega senyal qu' ha rebut.

Al s' endemà el Ton y la seva dona fent trineus riuent vint unsas en or 'navan al firal á comprarre un matxo triant el mes guapo, mes brau y mes fort.

Del que va passar dins d' aquella casa ningú n' hagué esment; sois s' ha sapigut que poch el rector gemegant sortia y aquell que gemega senyal qu' ha rebut.

Al s' endemà el Ton y la seva dona fent trineus riuent vint unsas en or 'navan al firal á comprarre un matxo triant el mes guapo, mes brau y mes fort.

Y ara diu el Ton veient la pitrada d' aquell matxo fern, ben camat y gros:

—¡Aixó dona gust! Mireulo com tira aquest animal de Mossen Ambrós!

Delfí ROSELLA

¡Brrrm!...

I avuy á las regiòns celestials fos dia d' audiència y Deu se dignés rebre á aquest humil pecador, es molt probable qu' entre el Pare Etern y jo s' entaulés aquest dialècte:

—Respectable Senyor, ¿ja sabeu lo que passa?

—La pregunta no es gayre ortodoxa. Ignoras que Deu ho sab tot... No obstant, digas: de vegadas podrà ser qu' estant un hom distret...

—La torre de la catedral de Cuenca...

—No parlis més: n' estich enterat. Ha caygut y ha aixafat dugas casas...

—Y un' altra cosa ha aixafat també, Senyor; una cosa que val més que las casas y 'ls palau.

—¿Qu' es?

—La fe de Espanya, que ab aquest derrumbament ha suferit una averia tremenda.

—No t' entenç.

—Senyor, permeteu que com á fidel creyent us parli ab la sinceritat, ab la ruda franquesa que de mi tení dret á exigir. En la nostra nació la fe's troba lamentablement debilitada, per culpa, en bona part, del telégrafo, dels ferrocarrils y dels periódichs liberals; pero lo que més ha contribuït á aquest sensible debilitament es la freqüència ab que á las iglesias hi passan «cosas». Ara desapareixen els ornamentals sagrats y las joyas d' una; ara fujen las imatges d' un' altre; en aquesta hi ha corredissas, en aquella s' hi cala foch... Ja veieu lo que acaba de succeir ab la catedral de Cuenca. La torre de las campanas, sense dir res ni avisar á ningú, de cop y volta, 's deixa caure un diumenge al mitj dia, sembrant el pànic en la població y produint una infinitat de desgracias.

—Cóm vols arreglarhol... Era una torre molt veilla, estaria consentida, y l' acció del temps... —Y bé, ¿per quan deixa els miracles, Senyor?

—Vos ó qualevol dels digníssims sants qu'en aquella catedral se veneran. Si la torre, per vella, per corcada, per consentida anava á derrumbarse ¿per qué algún sant no va impedirlo, fentla mantener dreta y ferma á pesar dels corchs y dels anys? «En què pensavan las santas y ls sants qu'en aquell temple tenen estada?» Ahont tenia l' cap Sant Joan Bautista, mèntrera la torre queya? «Ahont el tenia Sant Martí?» Y Santa Elena, y ls Apòstols, y la Verge del Sagrari?

—Pero ¿qué volías que fessin?

—Lo que us dich: un miracle. Burlar pública y solemnitat, les lleys de la gravetat, de l' inercia y de la pesantés; y sostener el campanar en la seva cayguda, aguantantlo, adressantlo, fentlo quedar en l' ayre, decantat y tot, si tan hagués convingut.

—Aixó es molt difícil.

—Per xó us ho demano, perque es difficult! De ser fácil y corrent, ja no produuiria efecte. «Cóm es que avans sempre se'n veyan de cosas d' aquestas?

—Oh! Avans, avans... ¡Quins temps aquells!

—Llavoras donava gust. Cada dos per tres apareixan sants; vos mateix us dignavau de tant en tant donar un tom per la terra, y no hi havia dia que no succeixis alguna cosa extraordinaria. Un pateta reliscava de la bastida, y Sant Antoni l' aguantava ab la mà; un carro s' precipitava montanya avall, y l' àngel Gabriel l' aguantava ab la punta d' un' ala; un barco s' perdia, y la Verge del Vinyet li ensenyava l' camí, arrecantlo casi bé del fons de las ondas y duentlo felisament á port.

—Prou que me'n recordo...

—Què us penseu que faria poch efecte, en mitj de la dissolució dels temps presents, un petit miracle, per modest que fos? Imagineuus que aquest dia, quan la torre de la catedral de Cuenca se'n anava d' oros, el vostre dit omnipotent, davant dels ulls espantats de la multitud, l' hagués tornada á posar á puesto. «Cóm hauríam quedat els incrèduls, els que s' burlan de las cosas santas y van per aquí predicant que tot això de la religió son romans?» «Ho veieu?—els hauríam pogut dir llavoras:—«Ho veieu com quan conyé la Providència dona mostres palpables del seu poder y aplasta ab un sol moviment tot l' orgull y tota la soberbia humana?» Tampé dupteu ara? Encare 'ns atrevirem á dir que de teulades en amunt no hi ha més que falornias?

—Això diuen?

—Això, y altres disbarats pitjors. Es clar: «no ho han de dir, si l' s' fets els donan la rahó?» A las iglesias sempre cauen coses—pensan:—en canvi al Trianón, al El Dorado y als Quatre Gats may cau res.» Y naturalment, argumentant ab bona lògica, els aixelabrats acaben per deduir que las iglesias son llocos perilllosos, y en conte d' anar-se'n á missa y á rosari, preferieren anar-se'n als Quatre Gats, al Eldorado ó al Trianón, y la fe's pert y la religió se'n va per portas. No ho dupteu, Senyor; ha fet més mal á las nostres creences la cayguda del campanar de Cuenca, que vint articles del Motín ó trenta discursos de n' Pey y Ordeix.

—Què vols que t' digui? Ja està fet...

—Sí; pero al meu entendre, encare hi ha remey.

—Cóm?

—Un cop dels vostres, y recuperém tot lo perdut. Feu que demá, la derrumbada torre de la catedral de Cuenca torni á apareixe en son puesto, seria, alativa, hermosa, forta; més forta que avans de caure.

—Vols dir reedificarla de cap y de nou?

—Sí; en un moment. Un miracle en tota la extensió de la paraula... Què us costa l' ferho?

No sé, al arribar aquí, lo que l' Pare Etern em contestaria: lo que sé es que algúns diputats, no confiant, per lo que s' ven, en els miracles de la Providència, han demanat ja al govern que la reconstrucció del campanar de Cuenca corri á càrrec del pobre tresor nacional.

Els nostres religiosos politiques son així: molt catòlics, molt apostòlics y molt romans, pero quan se tracta de pagar alguna cosa de l' iglesia, ni s' atreveixen á encarregarlo á Nostre Senyor, ni molt menys á tréures'ho de la seva butxaca.

Prefereixen que ho pagui l' poble.

A. MARCH

FRANQUESA CAPELLANESCA

Una devota fidel prometé en certa ocasió un descomunal blandó á un sant, no sé quin del cel. Se dirigí al cal cerer per comprá ab economia, icón que per comprar tenia tant sols un duro sancrer! L' amo, que veu al instant com estava aquella dona, n' hi entrega un y li abona que quedarà bé ab el sant. L' agafa, ab prestesa l' porta al sacrifici, l' encén, per l' lí prop passa el mossén, repars en sa llum mitj morta y en que esquioxes llenosa arreu com el tisich que té los; molt cremat, casi furiós li diu:—Sembla que 'us burleu de la santedat del temple. ¿Que 'us creyeu que aixís llueix el sant, esquitxat de greix? ¡Bon modo d' donar exemple!

Veig que encare us falta apendre del devot la obligació:

La cera d' aquest blandó

no es bona per tornar á vendre.

J. COSTA POMÉS

CARA Y CREU

Li faig la justicia de crer que a l' Arcís, un xicot llest, aixerit com un pésol, franch com ell sol y capás de reconéixer lo just allí hont sigui. Sas ideas van molt lluny de las mevas; sas aspiracions, més ó menos ben fonamentadas, no s' diuhen ab las que jo tinc... Pero mereix la nota de simpàtic, quan no per las sevas qualitats, per lo que vaig sentirli dir fa pochs días.

Quan se gosa d' un règimen d' excepció degut á las circumstancies, té l' periodista una munidó d' entrabanches una mica difícils de sortejar. Allò que 'ns sembla innocent (ó ns creym que no serà notat) tal vegada resulti als ulls d' altre un motiu de censura, quelcom pecaminós. Lo cert es qu' ell va incorre en lo que sens dupte no volia, que fou detingut, encusat... ¡Borrango! no son pas falornias quan un se troba dins d' un local feréstech, ab una reixa al davant, per únic espay un sostre plé de trenyinas, per esperansa la possibilitat d' un procés engorrosissim y qui sab si funest...

Atravessavam una època cruel; pot ser els perills eran menos grans que las molestias... Mes aquestas no fan may de bon suportar, y, segons com, portan qua. Per de prompte l' trastorn de la familia, els

nervis en tensió, l' esperit recelós, l' enteniment divagant, divagant... Oh y ab certs elements ab els quals difícilment s' hi jugal... L' Arcís va soportar-ho ab certa serenitat. Després de tot vesteix una mica aixó de sofrir persecució per l' idea. Y per altra part, ja entrau en el seu ànim que 'ls companys de causa no l' deixaran aixís com aixís podrise en un calabosso, no restarien quiets davant del seu informi, no havíen d' abandonarlo en la dissord.

Aixís fou en efecte. Degut tota á las corrents modernes que tot ho capgirellan y trasbalsan, els rigors de tota llei solen ferse relativs; la duresa á forsa de banys, de convencions ó conveniencies, pot transformar-se en certa flexibilitat, en una elasticitat molt agradosa; y d' un ós dur de pelar ferne una especie de tendrún... El cas es que l' Arcís va veures al carrer de cop y volta, felicitat, abraçat, admirat y... No, no tot fou satisfacció per ell. O sino escottemelo:

—Jo, francament, no sentia racansa de cap mena. «Voleu que 'us ho confessi? Donchs estava ben persuadit de que l' meu calvari no arrivarà fins á la creu... Es més, el meu ànim no va decaure; tota aqueixa... apoteosis que m' ha sobrevingut, la veia jo desde l' meu estatje fosch de la garjola, tant brillant com resulta. Pero... ara es un dirho. ¡Veniu, rodejeume... ho contaré baixet, nos abos; crech que val la pena de que no trascendeixi.

Allò á la presó, ja ho sabeu, hi cóvan uns quants infellos. Jo crech que si fa ó no fa, entre la seva culpa y la meva hi va curta diferència... Gayre bé pot dirse que son tan ó més innocents... Si de lo qu' ab mi's feya algú va dirme error ó etzegallada, d' això altre jo no sabrà pas que dirne. Tots semblan uns bons minyons... fins se'n feran simpàtics. Els primers días declaro que no hi volia jo conversa, res d' intimitat... Ja la fi entre la brusa y la levita ja sabém que hi va distancial. Pero... algun d' ells me produïa cert desconsol. Quan venia á véremos volaltres els bons amics y companys, inspirantme confiansas, donantme compte de las vostres gestions, se miraven entre ells com dihentse:—Y de nosaltres, qui se'n recorda?—L' últim dia, preveient potser la meva excarcelació y (cal dirho) notant la meva superioritat, un d' ell va acostar-se'm humil, casi plorós, dihentme:

—Vosté sembla una bona persona... jo penso que vosté sortirà aviat d' aquí... Donchs, jo li pregariá... ¿sab? un petó als meus fills quan menos... ¡No sé com dirli... si vosté que té tant influïu volgués fé l' favor...

Confesso la meva debilitat... Li vaig prometre visitar als de casa seva, interessarme... Avuy ho he cumplert... Acabava jo de rebre l' enhorabona número no sé quants, y m' ha invitad una sensació de tendresa que encara no me la explico. Xano, xano, satisfe de la meva sorte, m' he dirigit al domicili... «Voleu que 'us ho pinti?... Quatre toches, unes línies... ¡res!... Tot gris, brumós... ¡feyá llàstima, com hi ha mon!... Un piset rónech, els pochs mobles, corcats; el llit, sense matalassos... (el drapayre 'ls guarda); una märtega... uns quants plats de terrisa... Una velleta ab un nin als brassos, dos baylets arraulits en un recó... ¡ab uns ulls!... —«Avial!—ha dit l' un:—¿que no duhen pa?... Tenim gana...» La vella, quan ha sentit que jo hi anava de part del seu fill, m' ha mirat primer ab certa sorpresa, després casi ab racanç, a la fi per poch no se m' ajenolla als peus...

—Que ja l' han tret al noy?... ¡Díguim'hol!... ¿Que pot ser ve ab vosté?...

Jo hi procurat tranquilisarla... es á dir, contenir-la. No, el seu fill no venia ab mí... Y, no sé com, lo mateix que si un poder misteriós me mogués la llengua, li he referit lo meu, tot, tot... fins li he ensenyat els telegramas d' enhorabona qu' avuy he rebut... ¡Quin tarabastall d' odi, fills, en miradas y parau-

las!... ¡Els mateixos baylets m' han mirat d' un modo mentres deyan:

—Avia! ¿Què no torna l' pare? ¿Què durán pa?...

Y la jaya, botzinant sense fré, afegia:

—Bé, ¿y per qué encare l' tenen al noy? ¿Vosté ho sab?... ¿Es á dir que vosté al carrer? Ja 's coneix que va ben vestit!... ¡Vosté no 's mor de gana com nosaltres!... Aquí no tením pa... un mos qu' altre ens ne duhen... Ningú s' interessa per ell, ningú corra, ningú 's capifica... ¡Després dirán de barret y gorral... ¡Espressions, y consol, y camàndulas?... ¿Qué ha fet el noy? ¡Díguim'hol! que m' ho digui... Ja 'ns agrada la justicia. Mes, jo 't retoch pestal. ¡Creu vosté qu' això està bé?... Que 'm perdon; la llei del embut ja es cosa vella, més vella que jo que sente de tinch d' héuremelas ab els rosegons... Y j'vejal si vosté no 's val dels seus influjos pera que l' embut no 's fongui, no s' envaneixi de la seva sort; desis, calli... y no deixa arna 'l jaqué, que pot més que 'l gech á la quinta!...

En aquestas l' Arcís se quedá un tant capificat ó escregot. Algú va rompre el silenci abraçantlo efusivament y esclafint una rialla.

—¿Y aixó t' preocupa?

—Voleu que 'us ho digui? En aquell moment, per poch no m' cau la cara de vergonyal... ¡Qué ho sé jo lo que he sentit!...

S. GOMILA.

DESDE ROMA

Carta qu' en llengua italiana un fray de Roma m' escriu, perque la transmeti—dium—als lectors de LA CAMPANA:

Caro signore: Il motivo de trassar qüestó renglone es parlar d' una qüestió que vi toca molt al vivo.

Fa un grapat de setmana que hi ha un tráfech inauditi entre la gent de Madrid é la treppa vaticana.

Il vulgo, sempre innocent, é atrassato en la trafica, se crede que qüestó indica que 's travaglia di valenti, é hasta pensa, i disgraciati! que ya en tal terreno puesto, per fin va á quedarse lesto l' arreglio d' il Concordato.

¡Ah! Desati il vostro anhelo, mansi spagnoli, é sapete qu' entre l' tupé é il bonete vi están prenendo il pelo. E ancor que 'l governo dugui que 'l negozio está en buon punto, tanto arreglará il l' assunto com ara están plovent figui.

Sagasti, qu' e un veterano que tutto s' ho prene á broma, suec fa tempo la ploma é dijo asf al Vaticano:

—Per calmare l' elementi liberali é socialisti, faré un poco il progressisti quan l' occasione s' presenti. Pero Rome pot quedare perfectamente tranquila: d' himno de Riegui, una pila, de xarrameca, la mare! Ma, tocante al Concordato é al tinglado monacali, lasciate dí al radicali; hi ha tela per molto rato.

Il papa, que de tot tiene menos poca discrezione, aprobo la solucioné é dijo al punto:—Está bene.

Mentre 'l negocio romano prospere, ¿qué se me 'n dona? La combinazione é buona. ¡Qüestó Sagasti é un gran mano!—

Calculate, caro amic, ab tan bello antecedent, si la qüestió presenti no ha d' acabare ab un mico. Per mes que il Canalejini fate forsa de flaquesa per veure si en questa impresa se prene un buon determini, don Práxedes é il Moretto remeni oggi la cirere, é di mans d' aquests pastore sòls pot sortir un bugnoletto.

Per tenir á la gent contenti é albardá á la galerfa, cridarano ab energia é vindrán fent il valenti.

Que la Spagna pote é volet mostrare qu' e forta é brava, que la paciencia s' acaba, que si nape, que si cole.

Ma, del finale esperato no vendrá mai el moments, il bullitto dil conventi seguirá empantanagato, y un giorno potser tots junti pensare:—Vaja, plequeti; molt sorollo de boixeti y en resum molt poqui punti.

Com sé que la cosa é certa é com á tale s' pot dire, vos escrich ab el desire de darvos il crit d' alerta.

No 's tocará il Concordato, é qüestó tan evidente, que aquí tot bitxo vivente com qui diu n' està enterato. Tot l' aparato teatral de l' actual negociacione, e pura conversacione é música celestiale.

Vostro Sagasti é Rampolla, que fingeren vivir renyitos, están oggi más unitos que no pas mariti é molla.

Por lo tanto, ya avisatos per la mífia relacione, de la maligna intencion de questa colla di gatos, i patrioti liberal, en compte d' alsare l' galli per questione de detallí que al fin sempre acaban male, i procurate no badá.

—Francament, n' hi han tantas... que no sé per quina comensar!

(Dibuix de Apelles Mestres.)

Tan gran...!

(Dibuix de J. Pelleric Montseny.)

—Si puch arribar á la font sense que 'm trenquin el canti, ja estaré jo ben content.

é guardate bé la plassa!
Sempre amic: Fray Deguassa.
Per la copia:

C. GUMÀ

EN PREPARACIÓ — OBRA NOVA

ENTRE FALDILLAS Y PANTALONS

Humorada en vers, per C. GUMÀ

EL GOS DE 'N NARVÁEZ

ADA vegada que algú apreta al govern, acusantlo de debilitat y preguntantli per qué no planta cara al clericalisme, se sent la mateixa resposta:
—¡Oh, l' clericalisme!... S' ha de procedir ab molta cautela en aquesta qüestió. Atacarlo, plantarli cara, donarli la batalla en qualsevol terreno... Tot això està molt aviat dit; pero ¿y després?... Ja s' han calculat las conseqüències que una campanya d' aquest gènero podrà portarnos?...—

D' aquí no se 'ls treu. Siga rahó donada de bona fé, siga hipòcrita pretext pera no fer res, tots els governs que ha patit Espanya en l' últim quart de siècle ens han pagat ab idèntiques excuses.

—Sí, ja ho veyém... En Gambetta tenia rahó: el clericalisme es l' enemic, la ràmora dels pobles... Pero ¿quí s' hi atreveix ab ell, tractantse d' una naçió com Espanya, ahont tanta forsa té y tantas tempestats pot aixecar ab una sola bufada dels seus pulmòns de gegant?... No us diu res l' experiència? No heu observat, al mes petit signo d' hostilitat per part nostra, quinás flamerades treu pels ulls y còm s' enrevexina?

A mols, aquest alegat d' advocat cursi els convences y 'ls dona casi la certitud de que aquí el clericalisme, retrògrado, estípit, absorbent, es poch me nos que intangible; pero á nosaltres...—

Don Ramón Narváez, en una de les seves èpocas de poder y esplendor, tenia un gos; un gos menut, insignificant, sense mèrit ni atractiu de cap gènere; però escandalós, lladrador y —lo que agradava extraordinariament al duc de Valencia— molt aficionat á mossegar las pantorrillals dels intel·ligents que visitaven á son amo.

Aquest s' hi divertia de debò, y si no atiava á la bestia, es probat que cada vegada que l' seu ordinanza li anunciacava la visita d' alguna persona, 's fregava les mans ab diabolica alegría y murmurava entre dents:—Ja riurérm!

—Y ja ho crech que reyal!... L' escena era sempre la mateixa. L' individuo entrava, fent mil cortesies, al despaig del brutal primer ministre, y 'l gos comensava á lladrar:—Bub... bub!...

El comte de Reus va donar la recepta y 'l mateix Narváez ab la seva característica rudesa va aprobarla:

—Ab aquests animals, s' ha de fer aixís!

FANTASTICH

A UN MOSSÈN

Jove, plètòrich, robust... tens una mirada ardentina... Al passar apropet teu una encantadora verge, una noya de setz anys senzilla, xamosa, esbelta, no has pogut pas amagar ta espiritual sorpresa, y ab por, fugint de tothom, frisós hi anavas darrera, com un euc negre, asquerós que pudrir tot lo bò intenta... Y rojot, avergonyit, mostrant ta mística febre, á sa vora has murmurat de una liturgia moderna mots que no pot escoltar ni un senyor de la secreta.

Ociós per ton poch traball que ab tot y ser poch, infesta, mullant ta gorja forts vins, donant l' angelic exemple de menjar lo bò y millor (es pels pobres la Quaresma), s' ompla ton cos d' un afany que als misticismes no envera un desitj potent que surt de ta faldillota negra.

Hipòcrita, compungit, comediant, tú maleheixes tot afecte terrenal, llei de la Naturalesa. Y pensant ab goig frisós ab la tendretat femella, ab la noya de setz anys que t' ha causat santa febre, al confessionari fosch si per pega hi vé una vella, pensant sempre ab la tendrò, ab la hermosa donzelleta, sentiràs un malestar dins ta faldillota negra... Mossen plètòrich, robust, ta mirada es molt ardenta...

SISQUET DEL FULL

REPICHES

N Villaverde ha mitj tractat de boig al pobre Urzáiz.

Y baix el seu punt de vista casi té rahó.

Si l' Urzáiz sigueu un sabi dels que avuy s' estilan, quan era minstre hauria contractat un emprèstit per l' istil del que van fer els conservadors y hauria dedicat una sessió de guitarra al Banch, fent corre las ungues sobre las cordas y bordons per acompañar-se en aquella coneugada cansó que comensa aixís:

—Ay mamá qué noche aquella!

Figúrinse un anglés que tot de un plegat atrapa al seu deutor y l' emprén dihentli:—¿Quánt me paga aquell compte?

El deutor ó porque no té un céntim ó per falta de ganas de complaure al anglés, se li posa tot estirat, en actitud solemne, estussega, se passa la mà pels cabells y li espeta un discurs á la carrera de una hora ó dues de duració, desenvolellant el tema següent:—Ventajitas de pagar els comptes que 's den-hen; satisfacció moral de cumplir els compromisos que s' han contret.

—No es veritat que seria extrany?

Donchs aixó es lo qu' està fent el govern de 'n Sagasta.

Fins ara no paga lo que 'ns deu ab diners; ens paga sols en discursos kilomètrics, sostinent la tesis estrafalaria de que fent al revés de lo que va dir, realisa tot lo que va prometre.

Y un no sab ja si son més ximples els governants per fer tantas camàndulas ó 'l país per suportarlas.

Una frase que vaig sentir en boca de un perdigot, quan la detenció del Sr. Prat de la Riba:

—Créguimme á mí, convé que de tant en tant n' agafin algún dels nostres per donar calor á la llar, que tot sovint se 'ns refreda per falta de llenya.

Tan mateix es ben trista la situació en que han quedat els tres diputats regionalistes de Barcelona, ab motiu de la mort del Doctor Robert.

Si van á las Corts y s' empenyan en parlar, farán un paper ridícul.

Si no s' hi acostan, quedantse á Barcelona, tothom dirà que no hi van perque no se saben treure las paraules de la boca y farán un paper més desairat encare.

—¿Qué 'n farém ara de 'n Torres y 'ls seus dos companys? —preguntava desconsolat un regionalista.

—Me vols creure á mí? —li respondia un tranquil. —No 'us hi penseu més; vestiu los de frare y cap al cementiri de Montjuich faltan diputats. Desenganyat, noy; son més morts ells, que 'l mateix Doctor Robert.

Una anècdota sobre en Cecil Rhodes publicada en un periódic extranger.

Enviat al Afrika del Sud pel seu metje, un cop hagué recobrat la salut y sentat las bases de la seva fortuna emprengué un viatge á Inglaterra, y lo primer que se li ocorregué fou fer una visita al metje que al Afrika l' havia enviat, desitjós d' expressarli 'l seu agraiement.

Pero l' metje durant la llarga ausència de 'n Rhodes havia mort. Quedava empero 'l seu fill, el qual, per corresponder á la finesa del visitant, volgué mostrarli la llibreta en que 'l seu pare solia apuntar les observacions clínicas que li inspirava l' exàmen dels malalts.

El full dedicat á 'n Rhodes deia textualment: «Està molt apurat: no li doyo més enllà de sis mesos de vida.»

Si en Rhodes avants de morir, trenta anys després del pronòstic del doctor, recordá alguna vegada aquesta anècdota, bé podia dir:—Val més sentencia de metje que de jutje, y sobre tot que sentencia de tribunal de guerra anglés condemnant á mort als presoners transvaloses.

Hem vist el projecte de 'n Canalejas sobre l' Institut del Trabal, el qual apart de un preàmbul molt llarg y rimbombant, comprén set articles que no van enllaçar.

Es senzillament com aquelles atmetillas que 's troben de tant en tant; ab molta esclofolla y de dintre buydas.

Un detall del enterro del Doctor Robert. Plovía á bots y á barrals, y 'ls noys del Assilo Naval que hi assistien se posavan fets uns xops.

Això sí; las hermanas marcoflas que 's accompanyaven, aixoplugadas sota dels paragyus, se 'ls miraven ab cara de compassió y semblavan dirlos:

—No hi fa res que ab la mullera agafeu un catarro ó bé una pulmonia. Si 'us n' aneu al cel, aquí 'ns quedém nosaltres pera pregat á Deu per la vostra ànima.

—Oh santa caritat y qué mal te comprenen els imòs, enemicos de las ordres religiosas... ab paragyus!

En Silvela s' ha declarat adversari decidit de la jornada de vuit horas.

Y es molt natural.

En el seu partit hi ha persones ricas que ab vuit horas de treball diari no 'n tenen prou.

—Preguntan en qué s' ocupan?

Be prou que s' ho poden pensar; en una feyna molt pesada: en tallar cupons.

La caricatura al extranger

LA MORT DE CECIL RHODES

LA MORT.—Rhodes, ¿qué me 'n dius d' aquesta jassa d' or? ¿N' has vist may cap de tan rica?

(De Le Rire, de París.)

El govern està empenyat en que tots els arquitectes d'Espanya assisteixin a les festes de la coronació... així sí, pagant els pobles.

Els arquitectes d'Espanya no baixan de nou mil.

De manera que ab aquest motiu arribaran a reunir-se nou mil varas a la capital d'Espanya.

¡No mil varas funcionant totes a un temps, que n'podrían escalfar d'esquesnas!

Vaja, qu'elles solas una mica ben dirigidas, podrían resoldre l'problem de la nostra regeneració.

Una manifestació respecte al Doctor Robert, que va veure la llum en les columnes de *El Liberal*:

«Hombre colosal, dotado de una actividad inconcebible, con un corazón abierto a todos los entusiasmos y una inteligencia cristiana, ha visto los últimos años de su existencia acibarados por gente ruín, píquemeos saturados de envidia, a quienes no supo alejar y si, por exceso de bondad, colocarlos a la altura de su cariño.»

Firma aquesta manifestació l'*Doctor Prou*-basta.

Per lo que se podé diri:—*Prou, basta*, señor Doctor; sense necessitat de anomenarlos ja sabem à qui's refereix. ¿Tenen les plomas mostreades y las potes vermelladas? Perdigots!

En Nocedal encarantse ab els senyors del Banch blau.

«Tots vosaltres haveu autorisat ordres religioses, y l'Sr. Canalejas á lo menos set.»

El Sr. Canalejas no va tornar resposta... A algunes senyores se 'ls fan frares al vestit; a n'en Canalejas se li va fer un frare á la llengua.

Vaja que ben mirat no 's pot ser rey per cap diners.

Vels'hi aquí que l' de Inglaterra tenia projectat un viatge de recreo al mitj-dia de França, y tot d'una l' ha suspès, ab motiu de haverse descubert á Cannes una conspiració anarquista.

¡Qué felicissos son els homes que no han de carregar ab el pés de la corona!

¡Y tan poch que 'ls costaría als reys de ser felicissos!

CANTARS

En Rodrigáñez y l'Banch,
segóns notícias, se casan.
¿Volen jugar que 'ls confits
ens els fan pagà á nosaltres?

*
Carcundas que van y venen,
carcundas que parlan baix...
No sé, 'm sembla que hi ha esquenes
que fan olor d'estofat.

*
Per las festas de Madrid,
si l' Carril fá *idas y vueltas*,
y tinch rals y 'm sobre temps...
l' ase 'm reflich si m' hi pescan.

*
Diu que bufan vents carlistas
per certa recónd... ¡Vaya, vaya!...
M' agradaría saber
qui es que maneja la manxa.

*
Al hortet del ministeri
'hi han plantat un radical:
jo no sé si ho fa 'l terreno,
pero... ¡no pot arrelar!

*
El fill del general Weyler
es á fe un passeig á Italia.
Passeji, jove, passeji...
Ditxós qui té 'l pare arcalde!

*
Sembla que l' liberal Maura
se'n anirà ab en Silvela.
Es natural. ¿S' ha vist mai
que 'ls oms hajin donat peras?

*
Pubilleta, t' hi sitiat,
y mentres á mí 'm convinqui,
faré lo que fa 'l govern:
¡no aixeco l' estat de sit!

*
Canalejas, Canalejas,
explicat d' una vegada:
¿t' han enganyat ells á tú,
ó 'ns enganyas tú á nosaltres?

*
Carlistas, si us aixequen,
no passem per Montalegre,
que hi corren per allí uns ayres...
que á vegadas no 's paheixen.

L. WAT

A un crach de un poble, ahont sols tenen un capellà, trobantse á Barcelona el portan á oir un ofici á la parroquia de Betlem.

Al sortir de la iglesia, diu:

—¡Y qué ganduls que son els capellans de Barcelona! Allí al meu poble, la missa la diu un sol y en menys de mitja hora, llestos! Mentre que aquí s'hi han posat tres á dirla, hi han estat passo de una ho-

ra, y com si estiguessin molt cansats, s'hi han assentat dos ó tres vegades.

En una família de burgesos codiciosos, s'està tractant del millor regalo que poden fer á una tia vella, á la qual quan se mori han de heretar.

—Podriam regalarli un pom de flors—diu un dels nebotes.

—Un pom de flors es ben poca cosa per una tia estimada com la nostra—observa un altre.

—¿Y si li regalessim un corte de roba per un vestit?—indica'l primer.

—Menos encare—replica'l segón—s'haurà de gastar diners per la modista, y això encare li sabrà greu.

—Ja ho sé lo que podém regalarli—salta un tercer que fins llavor no havia dit res.

—A veure ¿qué?

—Unas cetrilleras de plata... Aixís quan se mori les trobarént intactas.

criulant d'un modo espantós y fent algunes gatudas, molts més intents demostrant, va fer plegar a unes cent donas, dignas, honradas y bonas d'un taller molt important.

Pero 'm causà admiració, que prop d'alí hi ha un convent que hi treballa molta gent, sens pagar contribució, y sabent que gent així fa mal á obreras y obrers, aquells valents bons feyners... al convent res no van dir.

La vídua d'un tal Cirera, qu'era un carlí dels granats, (després de fer molts pecats de tota classe y manera:) ab l'idea santa y sana de seguir 'l camí del Cel, diu que 's va ficar, ab anhel,

Á LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.º XARADA.—*Fi-lo-me-na*.
- 2.º TRENCÀ-CLOSCAS.—*La pecadora*—Guimerà.
- 3.º LOGOGRÍFIC NUMÉRIC.—*Templaris*.
- 4.º GEROGLÍFICH.—*Com mes comedias, mes riuràs*.

Han endevinat totes ó part de las soluciones del número anterior als caballers: Japet de Sant Vicenç de Castellot, Cuich de Reus y S. S. Un carné que talla molt bé.

ENDEVINALLAS

XARADA

Per pescar es la *primera*,
es aliment la *segona*,
hu-invers es part de persona
y un metall *invers-tercera*.
La *Tercera prima-inversa*
es una gran capital,
una nena la *Total*
y ara prou; aquí 'm *dos-tersa*.

EUDALT SALA

ANAGRAMA

El filarmónich Arnal
d' ensa que comprá una tot
de tocarla may *total*.

J. COSTA POMES

TRENCÀ-CLOSCAS

CARME ELIAS DUALA

Ab aquestes lletres degudament combinades formar lo títol de un drama català.

MANUELA P. F. Y EDUARDO F. G.
ROMBO

.....
.....
.....
.....
.....

Primerà ratlla vertical y horisontal: consonant.—Segona: part del cos.—Tercera: planta fruytera.—Quarta: objecte de ministre.—Quinta: ciutat.—Sexta: lo que fá 'l nunci.—Séptima: en las platjas.—Octava: nom de dona.—Novena: vocal.

ANTONI FELIU

GEROGLÍFICH

: :
+
+

ENEMICHS MARS

ESPRES

ALBERTET DE VILAFRANCA

CORRESPONDÈNCIA

Caballers: Un trabucayre republicà, Alfonso Bantayol, Un boer, Un de la cresta del gall, P. Lleo, J. P. y P. M., J. Palao, J. P. Xinetas, Cuich de Reus, J. Soler, Un pet de frare, H. Mercader, Manolo Fideiñas y Poch: *De pitjors ne crida la mare terra*.

Caballer: Antoni Feliu, Enrich M. Gener, Juan Catau, Joseph Gorina Roca, Lluís Maté, P. Virgili, Un pà d'màquina, A. Llaunadó M., Juan Casals i E. Gerubern: *Bons minyons*.

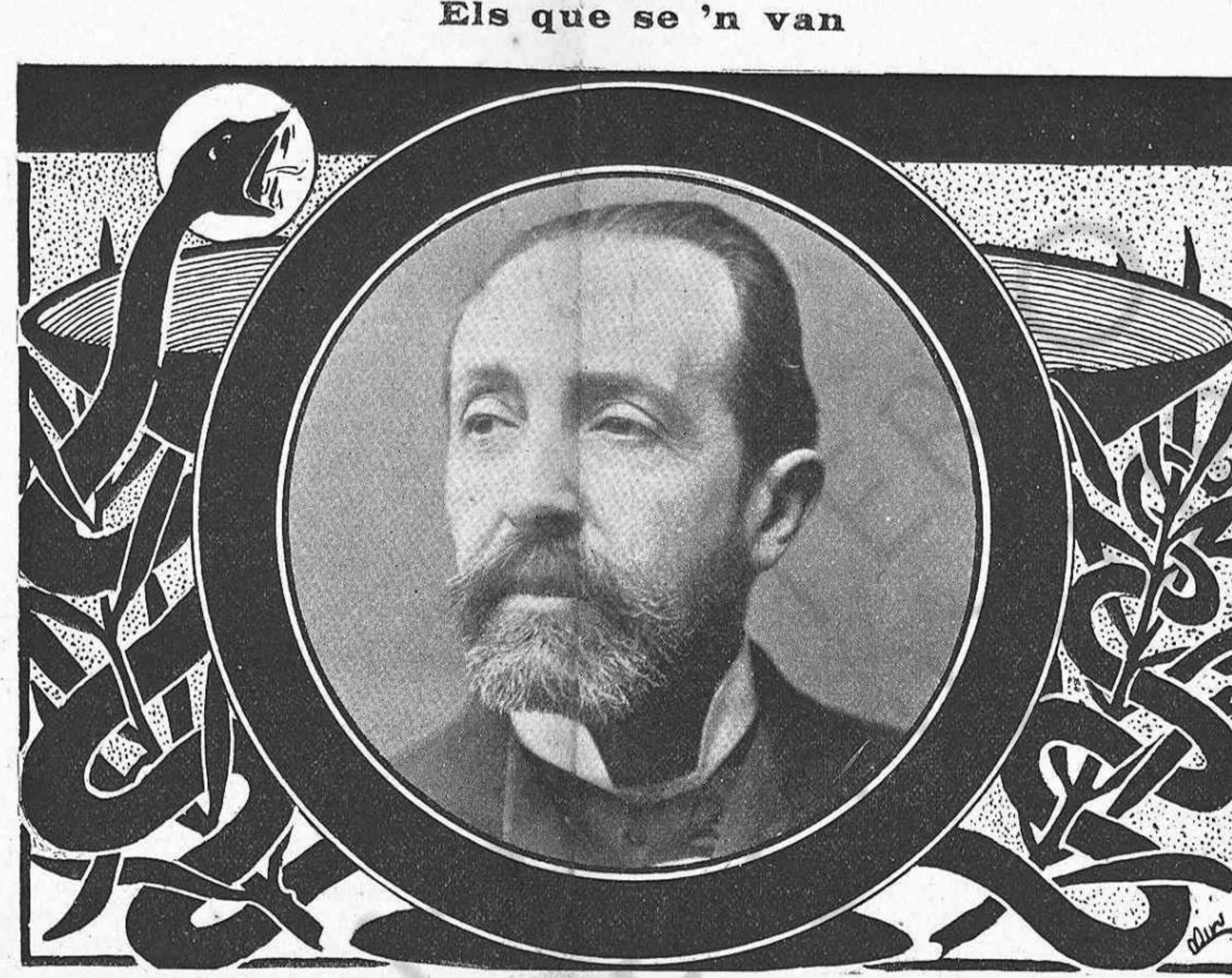
Caballer: Samassilla del A.: No sé de que 'm parlas. Sochi ignorant. Ademés, jo sols veig las segones nupcials y encare gracies. Recados á la gent.

—Joan Bebié: No son del tot descabellats. Ho servaré. — Ramón Pons: Un sonet tan esquitx per forsa ha d'haver sortit del carrer de Tamarit. —Juan Cassas: Per sobre d' original no han pogut anar en aquest número. —B. P. C.: Dispensí si li digui, pero això no arriba ni a *niot*. —Rosa Closa: Y això de vestó no passa de mamarratxo.

Xim: La guardérem per quan hi hagi ocasió y lloch. —L. Genis: Si se'n ha trobat alguna falta com per exemple, *aquests ab h*; pero es que ademés de les correccions no 'ns agrada prou. —Antoni de Massanas: Hi falta torna. —A. P. y P.: Això no es un epígrafe; siixò es un epítafi... ó una estrofa dels *Segadors*. —J. M. de S.: Si no fossin algunes assonancies imperdonables y la tendència floral que s'hi nota, no hi trobaríam cap tara. —Basteret: Els seus versos encare que fan davinar una inexperta emmotlladura, respirar, per xó, poesia y sentiment veritables. —Mister Chames: Ja li diu jo, que 'n té de bonas vestó! Ningú dirà que 'ls inglesos fossin tan bromistas... Visca Krüger! —G. Jiménez: El seu dibuix es *fluxi, fluxi, fluxi...* —Pissarra: Deu'n hi d'é: es de lo pitjor que s'hi escriu. —Joseph Romagolatosi: Dels epígramas n' esculliré pochs ó molts. Pels epítafis es massa aviat; si encare no hem pahit els del novembre passat! —Julio Palau: Mirí que passà 'l temps escribint uns versos tant desastrosos! —Andrésito: No 's deu haver fixat en algunes assonancies que destrueixen les *bones formes*; ademés l'assumpto es pobre per la extensió que li dona. —Ricart Damià Junqué: Aquesta broma, si es que no's tracta d'una qüestió personal particular, té molt poca solta. —Lay: Es un plà fort, però ab un suquet tan picant que avuy tal com està els estómachs oficials, acabaria ab una irritació al budell grós. Per xó, gràcies, eh?

Imprenta de LA CAMPANA Y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8.

Tinta Ch. Lorilleux y C.

DOCTOR D. BARTOMEU ROBERT

El seu enterro, verificat el dissapte passat.

—Ahont vas amich Melció?
—A chir missa ab devoció.
—¿Y avants no creyais en Deu?
—Ei molt cert això, Mateu;
pro, noy, per guanyá algun ral
vull ser guarda de portal,
y avuy, per fer de buró,
s'ha de ser molt bon devot.

En lloch, que no cal citá',
units els fadrins formers,
escoltant certs baladriers,
van acordar no fer pa.
Apartats de la pastera
deyan, mostrant odi gran:
—Ara 'ls richs no menjarián
pa blanch, ni de cap manera!
Mes si bé molts richs ijo 't flich!
pa dels formers no menjavan,
en cambi molt s'atipavan
del bo y rich pa de passich.

Durant las *huelgas* passadas,
un grup molt numerós

a la Caritat Cristiana.
Y ara en bé del desvalgut
practica de tal manera
la caritat verdadera
y obra ab tan gran rectitud,
que no dona ni mitjà ral
al pobre que fam pateix,
si ella sab que aquest lleigeix
un periòdic liberal.

Un que havia propagat
molt el paro general,
caygué gravement malalt
'sent ja 'l paro començat.
La dona d' ell, tot seguit,
al metge va anà á trobar,
perquè anés á visitar
ben depressa al seu marit.
Pero 'l metje, molt formal,
li va dir: —No puch anarhi,
perque, jo, soch partidari
de la huelga general.

Preten ser bon liberal
fins el carlí mes barrut;
mes tothom, per nostre mal,
obra com *rey absolut*.

FRANCISCO LLENAS